

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_204241

UNIVERSAL
LIBRARY

QUP -552-7-7-66-10,000

OSMANIA UNIVERSITY LIBRARY

Call No. T 43/2190 Accession No. T 2507

Author లక్ష్మీ నరసింహారావు

Title గళ్లచిరి 1940

This book should be returned on or before the date
last marked below.

ర చ య త:

శ్రీ కొవ్వలి లక్ష్మీనరసింహారావుగారు.

గర్వతీర

ర చ య త:

శ్రీ కొవ్వలి లక్ష్మీనరసింహారావుగారు.

రెండవ పూర్వ 2000 పేజీలు.

చ బ్లి ప్స్:

వెంకటేశ్వరా పబ్లిషింగ్ వారి అనుమతిమీద.

నూ తు సు బ్బా రా వు

శ్రీ పాండురంగాబుక్ డిపో, రాజమండ్రి

1940.

సూ చ న.

నిరుపేదలయిన గృహస్థులు వరనుల్క-
పిశాచానికి జంకి, ఈడువచ్చిన తమవడుచు
లను కన్నెలగానే వుంచుకొంటే—ఆ దురా-
చారాన్ని మాపుచెయ్యలేని ఈసంఘం,
అటువంటి ఆడిపిల్లలగన్న తలదండ్రులపై నిం-
దారోపణచేసి, ఆడిపోసుకోవడ మెందుకూ?

ఒకరి కష్టనుఖాలతో నిమిత్తం లేకుండా
నేటి సంఘం ప్రవర్తించే దారుభప్రవర్తనలు
లక్షోపలక్ష లున్నాయి. అందు కొన్నింటిని
సూచించడానికే ఈప్రయత్నం.

ఇ ట్లు,
లే ఖ కు దు.

తెలిగ్గాం.

“ఉత్తరం అందింది. నీకు నా ఆశీర్వాచనాలు—తాతయ్య.” అని వ్రాసిన తెలిగ్రామును తిరిగి మరోమారు చదువుకొని, దానిని ఎవరిచేత పోష్టాఫీసుకు పంపుదామా అని నవీంద్రుడు ఆలోచిస్తూ కూర్చున్నాడు.

నవీ—(తనలో) నాఖరుచేత పంపడంకంటే నేనే పోష్టాఫీసులో ఈ తెలిగ్రామును ఇచ్చేసివస్తాను. ఇప్పుడు పదిగంటలయి వుంటుంది. పితాపురంనుంచి కలకత్తా మూడుగంటలలో తెలిగ్గాం వెళ్ళదూ? ఒంటిగంట కల్లా ఈ తెలిగ్రాం మార్జుకకు చేర్చాది. అప్పుడా మెకు మనస్థిరులపడ తుంది.

నవీనచంద్రుడు తెలిగ్రామును చేతపట్టుకొని ఐయిమీద కండువాను వేసుకోబోతుండ, గుమ్మంలో ఒక ఒంటెద్దుబండి ఆగుతుంది. నవీన చంద్రుడు బండిదగ్గరకు వెళ్ళి చూస్తాడు. బండిలోనుంచి ఒక ముప్పయి సంవత్సరాల విలంతువు దిగుతుంది.

నవీ—(నంతోపంతో) నచ్చావా చెల్లెమ్మా! రా లోపలకు, నీకు నాఉత్తరంచేరి మూడురోజులయింది. ఇంకా గాలిదేమా అని ఆలోచిస్తున్నా

చెల్లా—నీఉత్తరం చూడగానే నాకు గుండె బ్రద్దలై పోయే లంత టి ఖా కలిగింది అన్నయ్యా! ఏపూట కాపూట వద్దామని వ్రయాణ మవుతుంటే తీసుకొచ్చేవా ట్టెవరూ లేకపోతున్నారు.

నవీ—అల్లుడేమయినాడు?

చెల్లా—అతగాడికి శలవు దొరకందే.

నవీ—అందుకని నువ్వొక్కటైతే వచ్చేవావా?

చెల్లా—అతను నిడదవోలుదాకా వచ్చి నన్ను రైలు ఎక్కించి వెళ్ళిపోయినాడు. ఎల్లాగో చేరాననుకో. రేణుక ఇలా గొంతుకొస్తే దేమిటి అన్నయ్యా! దానికీ పాడుబుద్ధి ఎందుకువుట్టిందీ? ఎవరికీ చెప్పకుండా కలకత్తా వెళ్ళిపోయిందా?

నవీ—మరే చెల్లెమ్మా! పాగ్లానికి ప్రాణంగా చూసుకుంటూ నాప్రాణాలన్నీ దానిమీదనే పెట్టుకొని బ్రతుకుతున్న నాకళ్ళల్లోదుమ్ము

ఇట్లా వుంటూండగా, ఒకనాడొక ఫిలింకంపెన్డే రక్తం కాదులో నేడుతూ, మిషనుగొప్ప దగ్గరనుంచి యిటికి వెళ్ళిపోతున్న అరవిందను చూసి ఆమె నెలాగునయినా వివాహం చేసుకోవాలని నిశ్చయం చేసుకొని రెండుమూడుసార్లు ఆమె యింటిముందునుంచి—మిషనుగొప్ప దగ్గరనుంచి కాదులో వెళుతుండేవాడుట. దరిమిలాను అతను స్వయంగా అరవిందను కలుసుకొని తన ఉద్దేశ్యాన్ని ఆమెకు తెలియబరచి తనయొక్క హోదాను—స్థితిగతులను ఆమెతో చెప్పకొన్నాడుట.

అరవీంద, అతను అందనుయితవాడు గాకపోయి నప్పటికీ—భగవదగదా, అతన్ని చేపుకుంటే నశింపడనచ్చునుగా అనేవృత్తీశంతో వివాహం చేసుకోవడానికి అంగీకరించింది! అంతా ఒక నెలరోజులకిందట, ఆయిద్దరూ వివాహం ఏర్పాటు చేసుకొన్నారు. స్నేహితురాలికి వివాహం వస్తుంటే రేణుకకు ఉత్సాహం కేలోటు? ఆపెళ్ళికి అద్భుతమంతా రేణుక స్నేహితుల సంగరినీ ఆహ్వానించిందే అరవింద. రేణుకతో అవివాహం నాలుగురోజులూ నేనుకూడా అరవిందయింట్లోనే వుండక తప్పిందిగాదు. డబ్బుపెట్టినమేమిటి అప్పుడంతా మనరేణుక చేతులమీదుగానే వెళ్ళింది. ఒక గొప్పనపుట్టిన తోబుట్టివాళ్ళకంటే అరవిందకు రేణుకకు ఉన్నంతటిస్నేహం వుండదని నేను ఖచ్చితంగా చెప్పగలను. అరవిందయొక్క భాగ్యరేఖ బయటపడిందని ఆమెయొక్క స్నేహితులందరూ సంతోషించారు. నాకుమాత్రం అవివాహం తప్పుకరంగాలేదు.

చెల్లె—ఏం?

నవీ—ఏమీఅంటే అరవింద బంగారుబొమ్మ అనిచూపమి.

మె సౌందర్యం ముందు ఆమెభర్తయొక్క చూపు ఎంతమాత్రమీ చూడడానికి ఇంపుగాదు. అతను ద్రవ్యం చూడలేదు. శ్రీమతుడే గానప్పు, అయినప్పటికీ ఆయిద్దరకూ ఈమాటోమాటోయలేదు. ఆమెచూపు అతనుసలుచుంటే కాకిముక్కుకు దొండపండు తగలించినట్లుగా వుంటుంది.

చెల్లె— ఏమయితేనేమి! భగవంతుడి నిర్ణయమలావు. వా వె

కోసింది. ఇంతకూ ఈసాడుచగువులు ఇల్లాంటిదుర్బుద్ధులన్నీ పుట్టిస్తున్నా
ము. నాకూతురుపోయాక గేలుకనే నాబిడ్డగా మెంచుకొంటూ, ఈపద
లేళ్ళూ పెంచుకొన్నాను. ఈవృద్ధాప్యంలో దానిమూలంగా నాము
ప్పు గడుస్తుందేమోనని అనిపిస్తున్నది.

చెల్ల—అదివెళ్ళిపోయేముందు దానికంటువంటిబుగ్గి ఉండనినీకు తెలుసా?

నవీ—తెలియదు. అదినాతో చెప్పిందా ఏకే? నానా? నాలుగురోజుల
ముని నరుగుతుందనగా బగనాడు కేసు? నాతో 'తాతయ్యా! నాన్నే హి
మి' అయిన అనసూయభర్తకు ఈఉత్తునుంచి బడసే అయిందట. ఆమె
నినాతో నన్ను కూడా రమ్మంటూంది కొన్నాళ్ళుండవాలికి, అని చెప్పింది.
అప్పుడు నన్ను విడిచిపెట్టి నువ్వు వెళ్ళిపోతే నేను బ్రతికగలనమ్మా! అదీ
గాకుండా, పదిహేనేళ్ళ సిండుమూవ్వనంలో పున్నప్పిల్లవు ఆఉత్తు యీ
శిరుతిరుగుతే బాగుంటుందాఅని, నేనన్నాను. అప్పటికి ఉద్రుక్తురైంది ఏ
మీ అసఖిండా, మరినాలుగురోజులు పోయాక ఈపనిచేసింది.

చెల్ల-ఇప్పుడది ఎక్కడుందో-ఏమిటో ఏమైనా తెలుసా అన్నయ్యా!

నవీ—అన్నీ మాట్లాడుకోవచ్చునులే చెల్లమ్మా! లోపలకురా
కూర్చుందాము. బండిలో సామానులు లోపల కేరవేయించు.

చెల్లమ్మా నవీనచంద్రుడూ యింట్లోకివెళ్ళి కూర్చుంటారు.బండి
మీద సామానును తెచ్చి, యింట్లో చేర్చాడు. చెల్లమ్మ అతనికియవలసిన
కరాయినియిచ్చి పంపేస్తుంది,

నవీ దాహంగాని-కాఫీగాని-వస్తునా తెప్పించమన్నావా చెల్లమ్మా

చెల్ల-ఏమీ అక్కరలేదురా అన్నయ్యా! అంతా ఓగంటక్రింద
మార్కెట్లో పుచ్చుకొచ్చాను. ఏతే ఏమంటావూ? తేమంగానేవుందా
బుక, ఇప్పుడెక్కడ ఉందటావూ? తేమంగానేవుందా? ఆసంగతి వినేవట్టి
నాహృదయం ఉండబట్టి ఉంటేమరా! ఏంత తెలివితక్కువపని చేసిందీ!

నవీ—ఇదిగో ఈపూటనే దానిదగ్గరనుంచి ఉత్తరమొచ్చింది ?
లమ్మా! ఈఉత్తర మొచ్చినవరకూ నాప్రాణాలు ప్రాణాలలో లేవు.

యిప్పుడు కలకత్తాలోని వుంది.

చెల్లె— ఏదిరా! ఆ ఉత్తరం ఇలా ఇయ్యి చదువునాను.

నవీనుడు నన్ను లోపున్న ఉత్తరాన్ని తీసి, చెల్లెమ్మచేతికిచ్చాడు.

నవీ—నయికి చదవ్వే—నేనుకూడా పంపాను మళ్ళీ.

చెల్లె—చాలా పెద్దఉత్తరమునే వ్రాసిందే అని ఆమె చదువుతుంటూ, అతను చుట్టముకాల గొని నింటూవుంటాడు

చెల్లె—(ఉత్తరము గురించి చదువుతుంది)

“మహారాజశ్రీ సవీనచంద్ర తాతయ్యగారికి రేలుక అనేకసమస్తాలు చేసి వ్రాసే—

శ్రీగ మూడుచెప్పిస్తున్నగా వివరంగా ముదిరి కఠింగా పేర్చివర్తింది. ఇందుకు మీరు నన్ను అనేకకథల నిందిస్తూవుంటారు. అనంగితిగాను తెలుసు. అందుకు మీకు నాయందుండే అపరిమితమైన నేర్మయే కారణమనికూడా నాకు తెలుసును. ఏసే, నేను ఇలా మీతో చెప్పకుండా వచ్చే య్యవానికిగల కారణం మీకూడా తెలియనదేగాని తెలియకపోతేదు.

చెల్లె—(ఇదేమిటి అని చూసి) అయి వెళ్ళిపో కనీసగల కారణం నీకు తెలుసునని వ్రాస్తూంది అదేమిటి!

సవీనము దీని పడుచులయెక్క అభిరుచు నెవను అక్కటగలనూ! నాకు తెలిసిపోతివనికూ ఈవిషయాన్ని నీకూడా చెబుతాను వినుచెల్లెమ్మ. నేనుగో మొదటినుంచీ చదువునొచ్చి అరవింద శుభాభీష్టకేపుంది. ఆమె కూడా నేనుగూ పాఠాన్ని వామన్నచివయం విడిచి. అరవింద రేలుకను అంగితికూడా అధికంగానే ప్రేమిస్తుంది కష్టమైన రేలుక కళ్ళకుకను నీకుకూడా అంటే అరవిందకు ప్రాణంపోయినట్లుగా వుంటుంది. వాళ్ళిద్దరుకూ అటువంటి గాఢమయిన స్నేహమున్న మాట నాకుబాగా తెలుసును. అరవిందకు ఎవరూలేరు ఆమె మొన్నటివరకూ ఒకమమనుగొల్పిగో పనిపేయూపాయల తోమిద పుచ్చేస్తూ వుండేది ఇంకెవరేళ్ళి పయనం వు. ఆ రేలుకలాగునే చాలా అందంగా వుంటుంది అట్టికూడానుగో

జరకూ వివాహం ఏర్పాటయిందనుకో తరువాత వంజరిగింది.

నవీ—ఆవివాహానికి నేనుకూడా వెళ్ళానని నీకు ముందుగానే చెప్పానుగదా! పళ్ళిలంతా నాగరికస్థితిలో జరిగింది. పెళ్ళికొడుగుపేరు బెన్జీ. ఉంగరాలు మార్పుకోవడము—టీపార్టీ జరగజము—నించు. ఇంతేపెళ్ళి.

చెల్లా—బెన్జీ అంటే అతడు బెంగాలీ యువకుడా? ఏమిటన్నయ్యా నవీ—అవును.

చెల్లా—ఇతే బ్రాహ్మణబాలిక బెంగాలీయువకుణ్ణి ఎలా చేసుకొన్నదీ?

నవీ—ఇప్పుడు విద్యావంతులయిన యువకులు అందరూ కులమును పాటించకుండానే వివాహాలు చేయకంటున్నారులే. అందుమగురించి మనమంతగా ఆశ్చర్యపడవలసిన పనేమీలేదు.

చెల్లా—ఎవరో చేసుకొంటే చేసుకొందురుగాక. పెద్దవాడవునన తనధర్మాన్ని ఎరిగివున్నవాడవు నువ్వెందుకు వెళ్ళావన్నాయ్యా! అదీ అండా మన రేణుకకుమాత్రం అటువంటి వర్తింపకరింప వాళ్ళతో నీవే? మేమిటి? ఈవ్యవహారంనాకేమీ బాగుండలేదు.

నవీ—నాకు మాత్రం బాగుండాయేమిటి చెల్లమ్మా! ఆపెళ్ళి శృంంగారం నాకు సుతరామూ యిష్టమేలేదు? నీవెందు పంచానికికూడా నిమాణ కేమరుచెప్పలేకుండా వున్నాను చెల్లమ్మా.

చెల్లా—అందుకనే యింతగా ముగ్ధిగిందికొంప. ఎప్పుడూకూ, అడదాన్ని తగినవిధంగా భయభక్తులతో వ్రుంచకపోయినట్లయితే పరిస్థితి ఏదేనివిధంగా విషమిస్తూవుంటాయి.

నవీ—నాచెయ్యను చెప్పుచెల్లమ్మా! పుట్టిన ఒకమానంకోసం తల్లిపోయిన బిడ్డను కడుపులోపెట్టుకొని పంచుకొన్నాము. నీకు తెలియనిదేయింది? ఆపిల్ల నింతవరకూ పెంచడానికినువ్వు ఎంతగానాయత్నంపడ్డావు. నీకాడుం లేకపోతే మొగముండావాణ్ణియిన నేనేం చెయ్యగలను చెప్పు.

చెల్లా—అవునున్నయ్యా! నువ్వుచెప్పింది నేను కావనడంలేదు. ఎంతగానా బంగారం పెందినప్పటికీ అడపిల్లను తగినవిధంబా లాగో వ్రుంచకపోయి

నట్లుంటే మాటలు దక్కుతాయా? అని నేననేమాట! సరే చెప్పు నరు
క్షణ మేంజరిగిందో.

నవీ—అవిధంగా రేణుక బలవంతం చెయ్యడంవల్ల నేనుకూడా
అరవిందయొక్క వివాహానికి వ్యర్థకృతమైందిగాదు. రెండురోజులలో నేను
కూడా అక్కడవాళ్ళతోనే వున్నాను. తరువాత రేణుకతో నేను
నువ్వుంటావా? ఇంతకూ చెప్పిచ్చేమిటి అంటే అరవిందయొక్క
ఈ వివాహం నాకు అపవిత్రమని రేణుకయొక్క బుద్ధిలో మార్పుగలిగినట్లు
గా నేను గ్రహించుకొన్నాను.

చెల్లా—అవిషయం నువ్వేగా గ్రహించుకో కలిగా వన్నయ్యా?

నవీ—అదే చెబుతున్నాను. రేణుకన కూడా సాధ్యమయినంత
త్వరలోనే వివాహంచేసే ఒక అయ్యచేతుల్లోపై నావిధిని నేను నెరవే
ర్చుకుందామని చూస్తున్నాను. అంతే కలిసిన సంబంధం ఏమిగా గాతే
దు. అన్నోదకాలకు కాస్తాలోటు లేనటువంటివాణ్ణి—మంచి సాంఘికదాయ
ముకలవాణ్ణి తీసుకొన్నామని వాచూహ.

చెల్లా—అవును అవిషయం నాకూ తెలిసిందే. రేణుకకు వివాహంచెయ్య
డానికి నువ్వేతగా తాపత్రయపడుతున్నావో నేనూ చూస్తూనేవున్నాను

నవీ—అవునా? అన్నివిధాలా కాస్త బాగావున్న నువ్వు నచ్చా
డూ అంటే అతను నాలుగువేలు—అడుగువేలు అడుగువే నేనక్కడను
చి తెచ్చిఉయగలను. చెప్పుదెల్లమ్మా!

చెల్లా—అవునన్నయ్యా! మనంసారాలేపాటి? మనం అంతలేసి
కట్నాలీయగలమా?

నవీ—ఉంటే ఈయడానికి నాకెటువంటి అభ్యంతరమన్నూ లేదు
రేణుక ఆనందంకోసం నాప్రాణాన్ని సమర్పించడానికికూడా నేనుజంకను,
నానిశ్చయంకోసం నాశరీరాని 'కోసి ఈయడానికికూడా నేను వెనుదీయ
ను రేణుక నాహృదయంలోని హృదయం—ప్రాణంలోని ప్రాణం.

చెల్లా—అవునన్నయ్యా! రేణుకయందు నీకు అధిక వాత్సల్యము

వుందని లోకమందరూ యెరుగుదురు.

నవీ—ఎతేమాత్రం ఏంలాభం చెల్లెమ్మా! ఐదుపేలా-నాలుగునేలు నాదగ్గర లేకపోవడంవల్ల రేణుకకు ఇంతవరకూ వివాహం చెయ్యలేక పోయినాను. ఈడన్న కాస్తకొంపనూ అమ్మేసినప్పటికీ ఎనిమిది నందలకంటే ఎక్కవరావు. మహావస్తీ వెయ్యిరూపాయలు వస్తాయి. తరువాతనా బ్రతుకేమయిపోయినప్పటికీ, ఈయిల్లునుకూడా రేణుక పెళ్ళిగురించి అమ్మేజ్యోడానికి సిద్ధంగానే వున్నాను. కాని ఈమాత్రంసాముతో నేనేం చెయ్యను. ఈకలికాలంలో కేవలమూ కట్నంకోసమే అయిదారువేలు కావలసివుంటే ఇంకేం చేసేదీ? అందువల్ల రేణుక పెళ్ళి'ష యూన్ని గురించి నేను బెంగపెట్టుకొని—కృమంగా క్షీణించిపోయాను.

చెల్లా—అయ్యో! దానివల్ల యేంలాభం అన్నయ్యా!

నవీ—లేదేఅనుకో నేనంతకంటే ఏమీ చేయలేక పోతున్నాను. నాయొక్క హృదయతాపాన్ని రేణుక గ్రహించింది. తనవల్లనుగదా నా కిటువంటి విచారం కలుగుతున్నదని తానుకూడా లోలోపలనే గ్రహించుకొంది. ధనికుడయిన భర్తనుపొందిన అరివిద అద్భుతవంతుగాలనీ తనకు కూడా వివాహమైతే నాకింక ఏవిచార ముండదుగదాలని అంటుండేది.

“తాతయ్యా! నాపెళ్ళిగురించి నువ్వొంతగా బెంగపెట్టుకోకు. రోజు వచ్చేటప్పటికి అదేఅవుతుందిలే. అరచి దకింత త్వరలో వివాహమవుతుందనీ-ధనికుడయిన భర్త లభిస్తాడనీ-ఎవరయినా అనుకొన్నారా? ఇంతకూ చెప్పొచ్చేదేమిటీఅంటే-మనమొంత తాపత్రయపడినా రోజువచ్చే వరకూ, ఏవనీ గాదు.” అని ఒక్కొక్కప్పుడు రేణుక నాకు ధైర్యమును చెబుతుండేది. కాని నావల్లతనకు వివాహం జరిగదనీ-నాకు ఓళ్ళూనికి వరుడు నచ్చడనీ-వచ్చినప్పటికీ అతనుకోరిన ధనము నీయడానికి నాదగ్గరరొక్కంటేదనీ-ఆమె తనలో అనుకొంటుండమే గాకుండా-ఆభావాన్ని నాయెదుటకూడా అప్పుడప్పుడు వెల్లెబ్బుచుతుండేది. ఏదోవిధంగా నాహృదయ భారంతోపాటు తన కిస్యచెరనుకూడా స్వప్రయత్నంమీదనే తీర్చుకోవ

డానికామె చేసుకొంది. ఇలా ఒక నెలరోజులు గడచిపోగా, అరవింద భ
ర్త అయిన జెస్సుతో కలకత్తా వెళ్ళిపోవడానికి నిశ్చయం చేసుకొంది. అర
వింద, కేవల ఏమి ఏర్పాటు చేసుకొన్నారో నాకు తెలియదు. కాని అర
వింద తన్ను కూడా ఆమెతో కలకత్తా రావలసిందని అక్కడ కొన్నాళ్ళు
ఉండవలసిందని కోరినట్లున్నాడు, తనకు కూడా ఆమెతో కలకత్తా వెళ్ళి కొం
తకాలం ఘనంగా గడిపి రావాలని వుందనీ, ఒకనాడు రేణుకనాతో అంది

చెల్లా—అందుకు సువేష్టమన్నావు? ”

నవీ—నమంబానో నువ్వు గృహిణుకోలేదు చెల్లాయమ్మా! వివా
హాని కడిగిన పడుచుట్టలు అందులో అరవింద ఆమెకు చుట్టినాడు. కో
బుట్టువుగాడు. కేవలం స్నేహితురాలు. దానితోడు ఆమె బంగారీ యు
వకుణ్ణి పర్తి సంగరవివాహం చేసుకొంటే, మన రేణుకను వాళ్ళతో పంప
డానికి నేనెలా అంగీకరిస్తాను. ఎల్లగాదని ఆమెతో స్పష్టంగా చెప్పాను.
నాకు సచ్చ చెప్పాలని అది యెంతగానయినా ప్రయత్నం చేసింది. కాని నే
నెప్పటికీ ఒప్పుకోలేదు.

చెల్లా—అందువల్ల నీతో చెప్పకుండానే అది స్నేహితురాలితో
కలకత్తా వెళ్ళిపోయిందన్నమాట.

నవీ—అన్నమాట. చదువు-అది ఇంకా ఉత్తరంలో ఏమివా)
సిందో చదువు. సంగతులన్నీ నీకే బోధపడతాయి. అని నవీనచంద్రుడు
చెల్లాయమ్మతో అనగా, ఆమె అంతవరకూ మడచి చేతితో పట్టుకొనివు
న్న ఉత్తరాన్ని తిరిగి ఈవిధంగా చదవడం మొదలుపెట్టింది.

“ నేనిక్కడ ఏమయినా కష్టపడిపోతుంటానేమో నవీ-వేళకులన్న
ము తింటున్నానో లేదో అనీ-సరిగా నిద్రపోతున్నానో లేదో అనీ మీ హృ
దయం ఎంతగానయినా బాధపడుతూనే వుంటుంది. కాని తాతయ్యా! అర
విందకూడా నాకెటువంటిలోటూ చేయడంలేదు. నువ్వును ముగిసినంత
వాత్సల్యంకోనే ఆమెకూడా నన్ను చూస్తూన్నది. నేనుభోజనం చేస్తే నేగాని
ఆమె చెయ్యదు. నాకు ఏక్క ఏర్పాటు చేసి నన్ను నిద్రపుచ్చి నిరువాతి

గాని ఆమె పక్క జేరదు. అయితే తాతయ్యా! అని నోకిరిండా పిలుచు తోడూసికి నాకిక్కడ నీలుజేసుండా ప్రసాదగాని, దానికిమించిన నోటిని నీమీ లేదు. నేను అరవిందతో యిక్కడకు రావడంవల్ల నానీసేకములయిన లో కానుభవాలు కలుగుతున్నాయి లోకంలో ప్రతిశ్చక్తి మాడా రుచి కంటే కా వలసింది లో కానుభవమేనని నువ్వుకూడా చెబుతుండేవాడివి. నేనిప్పుడును నంటి లో కానుభవాన్ని పూర్తి గానొందుతూ వున్నాను! నేనిప్పుడిక్కడకు రావడానికికూడా ముఖ్యమయిన కారణాలలో యిదిఒకటి. కొంతకాలం దశ తిరగడంవల్ల నచ్చిన లో కానుభవం కూడన మండ్రికకలలా గున. నాలుగుగోడలమధ్యనూ కూర్చుని పుస్తకాలు చదివించువల్ల ఏ న్తుందా? తాతయ్యా! నువ్వు నావివాహాన్ని గురించి పొందుతూన్న తాప త్రయమును నేను చూడలేకపోయాను. చిన్ననాటినుంచీ యిప్పటివరకు నన్న సేక కష్టవిఘ్నాలకోర్చి పెంచి పెద్దదానిని చేశావు. ఇక నామూలం గానీకు శ్రవనీయదానికి నాకస్పృలేకపోయింది నాలదృష్ట్యాన్ని నేనే చూ నుకోవడానికి శిశ్చయించుకొని యిలావచ్చేశాను.

అరవింద తనలో రిమ్మంటున్న నీటి-ఆమెతో నెచ్చి నానికి నేనుకూ డా ఉత్సాహం పెడుతున్నాననీ మొదట నేను మీలో నెచ్చి, బర్పించాలని ఎంతగానయినా ప్రయత్నించాను. కాని మీరు నాప్రయాణానికి ఒప్పు కోన్నాడుగారు. ఏమయినానీ అరవిందతో కొంతకాలం కలసి త్తాలో వుండడానికి నేను శిశ్చయం చేసుకొన్నాను.

అందువల్ల, ఒకనాడు మీరు నిద్రరణాయే సమయంలో నాబట్టలు వస్త్ర రాల నన్నింటినీ సూలుకేసులో వదులొని ఒక ఉత్తాన్ని కూడా నీ కోసంరాసి, ముచ్చెంపై పరుపుమీదపెట్టి అరవిందకు యిలా వచ్చేశాను. ఇంకాను మీరు అరవిందనుగాని, నన్నుగాని యేమీ అనకండి. "

చెల్లె— (ఉత్తరమును చదువుటమాసి) ఇంకేముంది అన్నయ్యా నీమీమీద వసమంకేతశా-పెట్ట కోసక్కరలేదు. అది కలసి త్తాలోనే, అరవిందలాగున నీ నన్నకులమీద వివాహంచేసుకొని అక్కడనే వుండి

పోతుంది. మనకింక రేణుక దక్కదు. అన్నయ్యా!

నవీ-పోనీ చెల్లాయమ్మా! అది ఎక్కడో ఒక చోట బ్రతికివుంటే, నాకదేపదివేలు. అది తానావిధంగా కలకత్తాలో అరవిందానో వెళ్ళిపోతున్నట్లుగా రాసిన నీటినిచూచినప్పుడు నాకు గుండెలు బ్రద్దలైపోయేటంతటి చుఖించిగింది చెల్లాయమ్మా! అది కానిదేశము-రేణుక ఏదుర్నాట్రుడి మాయల్లోనికి మోసపోతుందో-తిరిగి దానిక్షేమమయినగా నేనువిచారానో విననోలని మహా కొట్టుకొనిపోయాను. అది ఎక్కడవున్నా-ఏల న్యకులస్తున్నో వివాహం చేసుకొన్నా పదికాలాలపాటు బ్రతికివుంటే నాకదేపదివేలు. దానిదగ్గరనుంచి ఈడత్తర మొచ్చేవరకూ నాప్రాణాలుప్రాణాలలోలేవు చెల్లమ్మా! ఇప్పుడు నాహృదయం రేణుకయొక్క క్షేమవార్తను తెలుసుకొని కాస్త కుదుటపడింది.

చెల్లా-అంతేలే. ఎక్కడికక్కడ అలాతృప్తి పడకపోతే ఏట్లేదు. రేణుకమీద ముంమింక యెటువంటిచిహ్నం పెట్టుకోగూడదుగాని, అనుమత్యం చెప్పిన్నగా ఎక్కడనో ఒకచోట బ్రతికి బట్టకట్టుకొంటే చూసి సంకోషించాలి. వర్ణాంతర వివాహం చేసుకొన్న అంకింతతో అదికూడా కలసివున్నందుకే యిప్పుడు మాన మనమానమును పొందాలి దానికితోడు లేవు ఇదికూడా అరవిందంలాగునే మరోకలస్థుడి ఎనరినయినా వివాహం చేసుకొంటే, అప్పుడు మనమీ సంఘంవల్ల పొందే అవమానాన్ని భరించగలమా అన్నయ్యా! ఫలానా నవీనచంద్రంగారి మనసు గాలు కలకత్తా పోయి ఏలన్యకులస్తున్నో వివాహం చేసుకొంది? అని లోకమూడూ చెప్పుకొంటారు

నవీ-పోనీ చెప్పుకోనీయవే చెల్లమ్మా! అందుకు మన ఏమి చెయ్యగలము? బంగారంలాంటి సిల్లవిచ్చి పెళ్ళిచేస్తానంటే వేలవేలు గుమ్మరించాలని పట్టుపట్టుకొని కూర్చుండే స్వార్థపరులయిన వరులను అరికట్టలేని ఈసంఘం నాకూతురు అన్యకులస్తున్నో వివాహం చేసుకొంటేమాత్రం ఎందుకు లెక్కచెయ్యాలి?

చెల్ల—అన్నయా! నువ్వుకూడా ఇలాంటావని నేనెప్పుడు అనుకోలేదు.

నవీ—ఏంచెయ్యమంటావు చెల్లమ్మా! ఈపిల్ల పెళ్ళినిగురించి నా మనసు ఎంతగా చిట్లులు గట్టుకొనిపోయి విసిగిపోయిందో నీకు తెలియదు. అడిగిన కట్నము సీయలేని, నాకు ఏ అల్లుడూ రాకపోయినప్పుడింక నేనేం చెయ్యగలను. రేణుక నాకష్టాన్ని సరిగా గుర్తించింది. అందుకనే 'తెగించి ఈనాహసం చేసింది. అది ఎంతకాలమని కష్టంగా వుండిపోతుందీ?

చెల్ల—ఇప్పుడయినా ఈమాటలన్నీ మరమే అనుకుంటున్నాము గాని, రేణుక యింతవరకూ తన యిష్టమొచ్చినట్లుగా ఎవరో వివాహం చేసుకోబోతున్నట్లుగా ఈ ఉత్తరంలో ఏమీ వ్రాసిన్నట్లుగా కనపడదే!

నవీ—సరే ఈలేఖగాకపోతే—ఆవని రేవుడరుగుతుంది. రేణుక అసలు ఇల్లునిడీచి, అరవిందతో కలకత్తాపోయిన ఉద్దేశమే అదిగదూ!

చెల్ల—అవునులే నువ్వు చెప్పినట్లుగా అది ఎక్కడో ఒకచోట, బ్రాకి నుఖంగావుంటే అదేమనకు నదికీలు.

నవీ—ఆమాట విడమేగాని. చిన్నతనంనుంచీ పెంచిన మమకారంనల్ల, అది దగ్గరలేకపోతే నాకు మతి చెడిపోతుందేమోనని భయంగావుందిచెల్లమ్మా.

చెల్ల—అలా అనుకొంటే ఎలాగుచురి? ఏదోవిధంగా, త్వరితపడి స్పారుకోవాలి.

నవీ—అప్పుడు జరిగినసంగతి నీతో సాంగంగా చెప్పలే దింకా. సరే అరవింద కళ్ళికివెళ్ళి మేముతిరిగి రావడము-రేణుక అరవిందతోకలిసి కలకత్తా వెడతానని నన్ను డగము-అ దుకు నేనమ్మతొంచకపోవడము-జరిగిన ఒకనారంబోజలకు ఒకనాడునేను మామూలుగా, వీధివసారాగో పడుకున్నాను. రేణుక లోపలగదిలో పడుకుంది అలాపడుకున్నది ఎప్పుడు గుఱాగుడునూ సర్దుకొని, తలుపుతీసుకొని వెళ్ళిపోయిందో ఏమో నాకు తెలియదు. ఉదయం రోజూ నాకంటే రేణుకే ముందుగాలేచి, యింటిపనులన్నింటినీ పూర్తి చేసుకొని, మోనీష్యుకాచి, నామందింట్లోకి వెళ్ళి, నన్ను ముఖం కడుక్కోవడానికి లేపేది. ఆనాడు ఆమెనన్నెంతకూ లేపలేదు. చివర

కు తొమ్మిదిగంటలు ప్రొద్దుపోయాక నాలుగంటనేనే లేచాను. మంచందగ్గర వేడినీళ్ళ చెంబు లేకపోవడమునుజూచి తెల్లబోయాను. ఆపూట రేణుకయింకా నిద్రలేవలేదేమోనని అనుమాన పడ్డానుముందు. తీరా దాని మంచందగ్గరకు వెళ్ళి చూసేటప్పటికి, నాతల్లి కళ్ళపడలేదు. నాప్రాణాలు నిలుపునా యెగిరిపోయినాయి. ఐదునిమిషాల్లో, యిల్లు-దొడ్డి-అంతా గాలించేసు. రేణుకా! రేణుకా! అని నోరునొప్పిపెట్టేవరకూ పిలిచాను. ఉహూ! నాపిలుపుకెక్కడా సమాధానం లేదు. వెంటనేఅది అరవిందతో కలకత్తావెడతా ననడమనేను వస్తుండము-జ్ఞాపకమొచ్చి, ఇంకేముంది కొంపమునిగిపోయిందని గుండెలుబాదు. ని యేడ్చాను. తరువాత నాలుగు కలలో అరవింద యింటికి పరుగెత్తాను. గతిరాత్రి ఆమె భర్తతో కలకత్తా వెళ్ళిపోయిందని చుట్టుప్రక్కలవాళ్ళు చెప్పారు. కన్యాత్వంలోవుండి ఈదరిద్రాజీవితాన్ని భరించలేక, ఏలఘాయిత్యపు పనినయినా చేసిందేమోనని చాలా భయపడ్డాను. తిరిగి యింటికిచ్చి, రేణుకప్రాసిన ఉత్తరమును ఆమెమంచంమీద చూసేవరకూ నాకు నిజస్థితి బోధపడనేలేదు. ఆఉత్తరంలోనయినా అది ఈసంగతినంతనూ రాయలేదు. మూడేముక్కలు రాసి పూరుకుంది. కారణమేమిటి?

“తాతయ్యా! నాకోసం నువ్వెటువంటి బెంగ పెట్టుకోకు. నాకోచ్చిన భయపేమిదీలేదు. సాధ్యమయినంత త్వరలోనే నావివరాలన్నీంటినీ నీకు తెలుపుతాను.” అంటే అప్పుడది ఆచీటిలో ఈమాత్రమే రాసింది. అది ఏప్రాణత్మాగమోచేసిందని భయపడుతూన్న నా హృదయాని కాచీటి కొంతజాంతిని చేకూర్చ కలిగిందిగాని హృదయారాటం తీరలేదు. గుండెల్లోబడపు తగ్గలేదు. దాని చిన్నప్పటిసంగతులన్నీ నాకోక్కటాక్కటాక జ్ఞాపకం రావడం మొదలుపెట్టాయి.

నాకు పది సండుగర్భంలోపుడగా ఆమెయొక్క భర్త ఈలోకం లోనుంచి వెళ్ళిపోయాడు. తరువాత రేణుక ఇరవైవేలకల బిడ్డగావున్నప్పుడే ఆమెతల్లి గతించడము-అప్పునుంచీ ఆఇరవైదినాలగుడ్డునూ మీసా

యంగవల్ల, మీసాయంగవల్ల, పెంచి పెద్దదాన్ని చెయ్యడము, మొన్న మొన్నటిదాకా, అది నాగుండెలమీదనేతప్ప యింకెక్కడా పడుకోకుండా వుండడము-ఇప్పుడు తొచ్చుకొంటే నాగుండెలు బ్రదలై పోయేటంతటి దుఃఖం కలిగింది. రేణుక ఆడుకోన్న గొమ్మలను ఆమెచదువుకొన్న పుస్తకాలను చూసినపుడల్లా, నేనొకసారి అడదానిలాగున బేరుమని ఏడవడంకంటే ఇంకేమీ చెయ్యలేకపోయేవాణ్ని. రేణుకలేని ఈయింటిలో వుండడం నాకు చాలా అనవ్యయం పించేది.

అలమారుతీస్తే, దానిగాజుబొమ్మలు-చదువుకొనే పుస్తకాలు కనుపించి నాహృదయాన్ని కలచివేస్తాయి. గదిలోతిరుగుతే-అదిపడుకోనే మంచము-కూర్చునేకుర్చీ-కనుపించి నాకెక్కడలేని మనస్తాపమును కలిగిస్తున్నాయి. దొడ్లోకి వెళ్ళానూలంటే, రేణుకచే ప్రేమతో పెంచబడిన కనకాంబరము-మల్లి-చామంతి-మొదలయిన పూలమొక్కలన్నీ కనుపించి, మితిమీరిన దుఃఖాన్ని కలుగజేస్తూ వుంటాయి-

చెల్లా—అలాఅయితే ఎల్లాగు అన్నయ్యా! అది ఎక్కడో ఒకచోట తేమంగా వున్నవిషయం తెలిసినతరువాతయింకా కాస్త మనస్సుకు సిమిలి పడుచుకోపోతే యెల్లాగూ?

సవీ—ఈఉత్తర మొచ్చినప్పటినుంచీ నాహృదయ తాపం కొంత తగ్గిందేలేచెల్లమ్మా! కాని నాతల్లినాకు తీరిగి కనుపించేవరకూ, నాకడుపు మంట చల్లారదు. దానిముస్సమాటలను వినేవరకూ నాహృదయ తాపం తగ్గదు. నేనుదానికి తగిన వరుణ్ని తీసుకొచ్చి వారుకోరిన కట్నాలిచ్చి నివాహం చేయలేకపోయినానేగాని-నాతల్లి కెప్పుడూ తింజీకీ-గుడ్లకూ లోటుచెయ్యలేదు.

చెల్లా—ఎంతమాట అన్నయ్యా! ఆవిషయం యెనలేదుగననయ్యా!

సవీ—ఉండడానికి కొంప ఉండనేవుందిగదా! నలనెలా నాకొచ్చే పాతికరూపాయలపి ఛనుడబ్బులూ, మాయిద్దరకీ ఎక్కేలోక్కేని.

చెల్లా—అయ్యో! ఎంతమాటన్నా వన్నయ్యా! చెప్పుకాయలు

చెట్టుకు బరువా? అదీగాకుండా చిన్నప్పటినుంచీ దాన్ని నువ్వు ప్రాణానికి పాణంగా ఎంతోమున్నగా పెంచుకొన్నావు.

నవీ— ఏమనితేనేమి? దానికి తగిన సంబంధం తీసుకొచ్చి పెళ్ళి చెయ్యలేకపోయానాను. నా రేణుక యెప్పుడైతే నాకొకటి తిరిగి నాకళ్ళు బడుతుంటావా చెల్లమ్మా?

చెల్లా— ఘరవాలేదులే అన్నయ్యా! నువ్వొప్పుడు దాన్ని గురించి అంతగా ఆశపడ్డట్టుకొనిన అవసరమేదీలేదు. అరివింద ఆమెను అధికవాళ్ళల్లోనో చూస్తుందన్న విషయం కూడా నువ్వు చెప్పిందేకదూ?

నవీ— ఆమాట నిజమే చెల్లమ్మా! అరివింద రేణుకను నాకంటే యెక్కువగానే చూస్తుంది. ఆమె దాని కెటువంటిలోటూ చెయ్యదు.

చెల్లా— రేణుక చెప్పకుండా ఎక్కడికో వెళ్ళిపోయింది అని నువ్వు ఉత్తరం రాయడంతోనే నా పాపాలు మీసాగానే యెగిరిపోయాయి అన్నయ్యా! నుంచున్న మనిషిని ను చుండగానే బయలుదేరి వచ్చేవాను. ఇక్కడతోచ్చి అదిగాని ఉత్తరం చూసేవరకు నాకును ! చుట పడలేదు.

నవీ— చెల్లమ్మా! రేణుక విషయమంతా ఇలా ఎగిరింది. కష్టమొచ్చి నా సఖిమొచ్చినా నాకు కేసుతిరువాలే సీకంటే ఇంకెవ్వరున్నారా? నువ్వయినా మళ్ళీ వెంటనే సీకూతురుగారి దగ్గరకు వెళ్ళిపోకుండా నన్ను కనిపెట్టుకొని కొంతకాల ముండకపోయిందనియితే, నేను ఉలేను చెల్లమ్మా!

చెల్లా— అలాగేలే అన్నయ్యా! వెళ్ళను సీదగ్గరనేవుంటాను. నాకుమాత్రం యెవరున్నారన్నయ్యా నువ్వుతప్ప? ఆతల్లికడుపున ఎనమండుగుర సంతానంలోనూ చచ్చినవాళ్ళు చావ గమనములేదు ప్రాణాలు మిగిలాయి. నీకునేను-నాకునువ్వు గానిపోతే యిరకెవరవుతారన్నయ్యా! నీకటువంటి అనుమాన మింకేమీ అక్కరలేదు. నీకు వ్యాధయం స్థితిలేవడేవరకూ-రేణుకసమాచారం ఏమైనా తెలిసేవరకూ నేను సీదగ్గరనే వుంటాను.

నవీ— నవీ చెల్లమ్మా! రేణుక ఉత్తరంలో ఇంకా ఏమిరాసిందో సాంతంగా చెబువు. నీకు మరికొన్ని విషయాలు తెలుస్తాయి.

అని అన్నగారు చెప్పగా చెల్లాయమ్మ అంతవరకూ చేత్తోమడిచి వట్టొన్న ఉత్తరాన్ని విప్పి తిరిగి ఈవిధంగా చదవడం మొదలుపెట్టింది.

— — —

—

“తాతయ్యా! అరవిందతో ఖులాసాగానే గడుపుతున్నాను. మే మిద్దరమూ కలసి తరుచు సవిమాలకు వెడుతుంటాము. ఉద్యానవనాలకు పికారుగా, ఆమెకారుమీద వెడుతుంటాము. ఆమె భర్త అయిన బెన్జీ కి, ఇక్కడ ఒక పెద్దస్టూడియో ఉంది. ఆస్టూడియోలో మన పాఠాల నుంచి వచ్చినవా రనేకమంది అద్దెకు ఫిలిములు తీయించుకొంటుంటారు. అప్పుడప్పుడు బెన్జీ తనస్వంత ఫిలిములనుకూడా తీయించుకొంటుంటాడు.

అరవింద-నేనూ రోజూ సాయంకాలముప్పుడు ఆస్టూడియోకు వెళ్ళి అక్కడ అప్పుడు షూటుకాబడే సీనులనుచూసి ఆనందిస్తూ వుంటాము. బెన్జీకూడా నన్ను సోదరీవాత్సల్యంతో అతిగౌరవంగానే చూస్తున్నాడు అరవింద నాకు తగినవరు డెవరయినా దొరుకుతాడేమోనని ఇక్కడ ప్రయత్నంచేస్తూంది. ఏరోజు కేసుజరుగుతుందో యెవరూ చెప్పలేరుగదా తాతయ్యా! నిన్ను విడిచిపెట్టి నేనిలా వచ్చేస్తానని—ఈకలకత్తాలో అరవిందతో కలసి యంతకాల ముంటానని యెప్పుడయినా నేను నూత్రం అనుకున్నానా? తాతయ్యా! నేనిలా వచ్చేవానన్న విషయం చెల్లయిందొస్తమ్మకు వెంటనే రాసి, ఆమెకు పితావురం రప్పించుకోవలెను చెల్లయమ్మా నేను చేసిన ఈపనికి చాలగా కోప్పడుతుంది. ఆమెకు మీరు సర్ది చెప్పి ఆమెకు నాపై కోపం రాకుండా చేయవలెను. కొద్దిరోజుల్లోనే అరవింద, మే మందరమూ కలసి, ఈచేరువలోనేవున్న అమరగిరి అనే గ్రామం వెళ్ళనై వున్నాము. ఎందువల్లనూ అంటే అక్కడ ఒక గొప్పయోగి వున్నాడుట. ఆయోగి జరిగిపోయినవీ జరుగవలసినవీ-ఉన్నవి ఉన్నట్లుగా చెబుతాడుట.

అందువల్ల ఆయోగిని ఒకసారి దర్శించివద్దామని అరవింద అంటుంది. నాక్కూడా ఆయోగిని చూడాలనేవుంది.

ఆయోగి ఉన్నవిషయాలను ఉన్నట్లు చెప్పడమేగాకుండా, చాలా గొప్ప మహత్తుగలవాడుటగూడాను. అతడిచ్చిన మంత్రోజలమును నేమి చింతమాటాని ఎటువంటి ప్రబలబోగాలయినా పటాపంచలై పోతాయట. అరవిందకు అప్పుడప్పుడు యోక్కలో ఉపద్రమమున నొప్పివస్తూవుంటుంది. అనొప్పి ఆమెకు చిరకాలంనుగిలుపుంది, అనొప్పి వచ్చినప్పుడా మే పొందేబాధను యెడటివ్లావరూ చూసి భరించలేదు.

ఇప్పుడు ముఖ్యంగా ఆయనయొక్క దర్శన సకలశృంగం అరవిందయొక్క ఈసూలవ్యాధిగగురించే. అరవింద ద్రవ్యవంతుడుగదా అని బెన్జెస్టివి వివాహం చేసుకొంది. కాని ఆమె కాలనిష్ఠ ఎక్కనప్రేమ ఉన్నట్లుగానే ననుకోను. ఇది నేను వాళ్ళయిద్దర సంతారాన్నీ చూసి తెలుసుకొన్న రహస్యవిషయం. నేను వారానికో ఉత్తరంచొప్పున మీ కెప్పటి విషయాలనుప్పుడు తెలియపరుస్తూ వుంటాను. నేలగాను అరవిందతో వచ్చేళానన్న కోర్కెధమును మనసులో వుంచుకోక ఈఉత్తరానికి మీరు సమాధానం వ్రాసేవరకూ నామనస్సుకు స్థిమిత ముండదు. కనుక నన్నెప్పటి వాత్సల్యంతోనే ప్రేమిస్తూ, ఈఉత్తరం అందినవెంటనే జబాబు వ్రాసారని నమ్ముతున్నాను.

చిత్త గించవలెను.

క ల క తా }
1-11-40 }

ఇట్లు,
శ్రీ బు క —”

చెల్లె-(ఉత్తరమును మణిచి, కవరుపెట్టి) ఐతే ఈఉత్తరానికి వెంటనే సమాధానం రాయలేక పోయినావా అన్నయ్యా? నీదగ్గరనుంచి సమాధానం వెళ్ళేవరకూ మనసు స్థిమితంగా వుండవలసిందిగదాకూడాను

సవీ—ఇప్పుడేగండ్లమ్మా ఈఉత్తరమొచ్చింది! ఉత్తరం చదువుకున్నాను. రేణుక నాదగ్గరనుంచి సమాధానాన్ని వెంటనే కోరిందిగాబట్టి ఇదిగో తెలిగొంద్వారానే సమాధానంరాసి పోవ్వోనుకు చెళ్ళడానికి

తయారవుతున్నాను. ఇంతలో నువ్వు బండిదిగి తయారయినావు.

(నవీనచంద్రుడు తాను రాసిన తెలిగ్రామును చెల్లెల కు చదివినిపించాడు)

చెల్లా—నువ్వీలా తెలిగ్రామును రేణుకకు ఈయబోతున్న విషయం నాకు తెలియనే తెలియదు. త్వరగా పోష్టాఫీసుకు వెళ్ళి ముందుగా తెలిగ్రాము ఇచ్చేసిరా అన్నయ్యా! ఇప్పటివరకూ రేణుక షేమంగానే వుండిగదా! తరువాత అన్నంటినీ భగవంతుడే వున్నాడు.

నవీ—అయితే వెళ్ళినస్తాను చెల్లమ్మా! రేణుక వెళ్ళిపోయినప్పటినుంచి హోటలునుంచి భోజనం తెప్పించుకొని తింటూవున్నాను. అయి సప్పటికీ యింట్లో సమస్యమూ సిద్ధంగా వున్నాయి

చెల్లా—నేనొచ్చాకకూడా హోటలు మెతుకల భర్తమేం అన్నయ్యా! త్వరగా మడిగట్టుకొని వంటచేస్తాను. నువ్వుకూడా పోష్టాఫీసుకు వెళ్ళి ఆలస్యం చేయకుండా నచ్చేయ్యి అని చెల్లాయమ్మ చెప్పగా నవీనచంద్రుడు రేణుకకు ఈయడానికి రాసిన తెలిగ్రామును పట్టుకొని పోష్టాఫీసుకు వెళ్ళిపోయాడు.

(మార్గంలో నవీనచంద్రుడు తనలో)

అమ్మయ్యా! ఇప్పటికి నాహృదయభారం చాలావరకూ తీరిపోయింది. ఏనయనులో ఏజరగాలో అది జరగకపోవే పడుచు కన్యలమనసులు ఇదేవిధంగా చలించిపోతూ వుంటాయిగాబోలు. ఎదహా కీర్త్యకూడ దాటాయినా తల్లికి పెసిడిగ్గులు వేచే కొత్తి అందంతోనూ-మిసమిసగాడే నూతన యౌవనంతోనూ, నా తల్లి ఎంతకాలమని ఈ కన్యచర సనుభవించగలదూ? ఎలానయినా నా తల్లికి కన్యచరి వొదిలిద్దామని కేనెంతగా నయినా ప్రయత్నించేశాను. కాని నాప్రియత్నమేమీ ఫలించకుండాపోయింది. అంతా డబ్బుతోపని. ఆ డబ్బుయినా ఎదులా-చదులాగాకిండా కొన్ని వేలు ఎక్కడనుంచితీసుకురాగలనూ? అక్కడకూ డబ్బు కొంపనుకూడా అమ్మినా వెళ్ళి నాతాహతకు మించిపోయింది.

ఈవిషయం రేణుక గ్రహించుకొని, ఇక ఎల్లకాలమూ నాడ్గిరినే

వుండిపోతే తనకు విజాహం కాదనుకొని, ఈ ప్రకారంగా చేసివుంటుంది. ఏది ఏమయినప్పటికీ నాతల్లిక్షేమవార్త నాచెవుల్లోపడింది. నాహృదయ తాపంతగింది. ఈముసలికాలంలో హఠాటలు మెతుకులు తిననక్కరలే కుండా పాపం చెల్లాయమ్మ ఉత్తరం రాయగానే కూతురింటి వగ్గరనుంచి చక్కావచ్చేసింది. తల్లితోడూ అంటా రిందుకేగదా! పోష్టాఫీసును త్వరగానే చేరుకున్నాను. తెలిగ్రామునిచ్చేసి, వెంటనే ఇల్లు చేరుకొంటాను. చెల్లాయమ్మ నారాకకోసం ఎదురుచూస్తూ వుంటుండో.

3

కలకత్తాలో అరవింద-రేణుక, యిద్దరూ చెరో కుర్చీలో కూర్చుని టీ తాగుతూవుంటారు. ఆగదిలోని గోడలకు కొన్ని సినిమాదృశ్యాలు- సీనరీలు-కొండరు సినిమా నటుల చిత్రీకరణలూ తగిలినవబడి వుంటాయి. టేబిలుపాక గిరుస తిరుగుతూ వుండడంవల్ల ఆగాలికి ఆయువతుల ముంగురులు చెదిరి కళ్ళల్లో పడుతూవుంటాయి. వాటిని వారుతిరిగి సర్దుకొంటూ, ఆఇద్దరున్న హితులూ ఇలామాట్లాడుకోవడం మొదలుపెట్టారు.

అర—టీలో పంచదార తక్కువయినట్లుగా వుందిగదా రేణుకా రేణు—అయిందిగాని, అదో తక్కువలోదిగాదు.

అర—పంటమనిషిని పిలవనా? కొంచెం తీసుకొచ్చి వేస్తుంది.

రేణు—నా కక్కరలేదు. టీ మాత్రం స్ట్రాంగ్ గా వుండకపోతే బాగుండదు. నువ్వ కావలిస్తే తెప్పించి వేసుకో.

అర-నాకనలే ఎక్కువైంది పంచదార. నీకేకావాలేమో అని అలా అడిగాను రేణు—పోనీలే. (అని ఆమె టీ తాగుతుండగా పలమారుతుంది)

అర—నిమ్మశం-మీతాతయ్యగారు నిన్ను తల్చుకొంటున్నారల్లే ~~అందుకనే~~ అందుకనే యిప్పుడిలా పలమారుతుంది.

రేణు-తాతయ్య నన్ను తల్చుకోని క్షణమంటూవుందని నాకునమ్మకం

అర—నువ్వులాసిని ఉత్తరంకి నుసకీపాటి గండేవుంటుంది.

రేణు—ఇన్నా శ్లోకంకూ? నిన్నటికే అందివుంటుంది.

అర—బోను. నువ్వు ఉత్తరంకిని ఈవేళకు నాడుగునోజు లయిందిగా.

రేణు—నాఉత్తరంమాని తాతయ్య ఏమిగా అనుకోంటూవుంటావో! ఆయన్ను విడిచి యిలా చెప్పకుండా వచ్చేసిందంటే నామీద యెక్కువగా అగ్రహపడుతూ వుంటాడు.

అర—కెరిగి నీకు ఏమాధానమయినా రాస్తావోరాదువో?

రేణు—రాస్తానన్న నీకుకం నాకూలేదు.

అర—చూడామింకో? చెండురలోజులు. అప్పటికేకూడా మా అయ్య గద్దరినుంచి ఉత్తరం రాకపోయినట్లయితే అప్పుడు నేనురాస్తా గానవుకు.

రేణు—ఏమని వ్రాస్తావు?

అర—నిన్ను నేనే అనుకోవ్వాచి నీ ఇలాచెప్పకు జా వచ్చేయ్యడంలో ఏనరమేదీ లేదని—నీకుమరికీ అంటూ కుండా నేను జాగ్రత్తగా నా స్థూవుంటానని-నాతప్పును సమీచి చెంటునే ఉత్తరం రా కువలసినదీ రాస్తాను మీతాతయ్యకు.

రేణు—నేనుంటే నీకెంతవేళిమ అంటా? మరే అయ్యకు నే నంటే ఎంతైనామో-నీకుకూడా నామీద అంతవేళిమా అంది నేనుంటే నీ కెండుకిల వాత్సల్యం?

అర—యెవరికి అడుగుతున్నావు?

రేణు—నిన్నే.

అర—అవిషయంనాకూ తెలియకు నీకుకా! తలిదండ్రులు అంటున్నవిలు లేని నాకు చదువుకొనే రోజులను చీకూడా నువ్వేనాకు అమ్మం ధువులాలనూ-ప్రాణన్నే హితుగాలనూకూడా అనురావు

రేణు—మనల నిద్దరనూ చూసివవాళ్ళందరూ అప్పుచెట్టెట్టే మో ననుకుంటూ వుంటారు.

అర—అది ఎంతటివాళ్ళకు నీకుకా! నను తోచుకున్నవాళ్ళకేరని

నోచుకోనందుకు భగవంతుడు నిన్ను ప్రసాదించాడు.

రేణు—బావకూడా టీకి వస్తాడేమో ననుకొన్నాను.

అర—రాలేకెందుకో. వేళతప్పిపోయింది. ఒకగంట పోయినాక, మనమే వెడదాము స్టూడియోకి.

రేణు—అరవిందా! నిన్ను చాలారోజుల నుంచి ఒకవిషయం అడుగుదా మనుకొంటున్నాను. మళ్ళీ నువ్వేమయినా అనుకుంటూ వేమోనని అడగడం మానేస్తున్నాను.

అర—అదేమిటి రేణుకా! ఎప్పుడూలేనిమాట అంటున్నా వేమిటి మన యిద్దరకూ అటువంటి బేధ మెన్నడూలేదే!

రేణు—అడగమన్నావా?

అర—తప్పకుండా అడుగు.

రేణు—బెనర్జీవి నువ్వు మనస్ఫూర్తిగా ప్రేమించావో లేదో అన్న సందేహం మీయిద్దరకూ వివాహ మయిఉప్పటినుంచీ నాహృదయంలో బాధ పెడుతున్నది.

అర—(ఒక్క చిరునవ్వునుసవ్వి) అసలు నీకటువంటి సందేహ మెందుకు కలిగింది?

రేణు—ఏమీ అంటే—బావ అందమయినవాడుకాడు. నల్లగా పొట్టిగా వుంటాడు. ముఖంనిండా నుచ్చలుకూడా వుంటాయి. నువ్వు అవతరించిన సౌందర్యదేవతలాగునేవుండే నువ్వతన్ని ఎలాప్రేమించగలిగావు

అర—రేణుకా! మానవులను ప్రేమపాశంతో బంధించేది సౌందర్యమని నువ్వు అనుకుంటున్నావా?

రేణు—తప్పకుండా అదే—అందమైనవాళ్ళకు అందమైనభర్త లభించనప్పుడు ప్రేమ ఎలా కుదురుతుందీ? బెనర్జీ అధిక ధనవంతుడే. అతనికి కలకత్తాలో రెండు పెద్ద భవనాలున్నాయి. ఒక స్టూడియోవుంది. నాలుగయిన లక్షల ఖరీదుచేసే, న్వంతభిలిములున్నాయి. వాటివల్ల అతనికి ప్రతి నెలా ఐదువేలరూపాయలు లొస్తాయి. ఈవిషయాలన్నీ నాకు తెలుసును. ఐనప్పటికీ

అతను కురూపి-నీలందానికి తగనివాడు అని నేలభిప్రాయపడుతున్నాను.

అర-రేణుకా! నువ్వు తలంచినట్లుగా, ఒకవ్యక్తిని ప్రేమించడానికి-అ తనిలోవుండే అందము-సిరసాపదలు కారణములుగావని నాలనుభవం.

రేణు-వాటిని మించినదేముంది?

అర-గుణాలు.

రేణు-గుణాలా?

అర-అవును.

రేణు-నీలభిప్రాయాన్ని నేను ఊహించుకోలేకుండా వున్నాను

అర-మావివాహానికి పూర్వం జరిగిన ఒకాకొక విచిత్రసంఘట్ట నను చెబుతానువిను. అప్పుడయ్యి నాలభిప్రాయం నీకు తెలుస్తుందేమో

అప్పటికి యిద్దరూ టీ తాగడమును పూర్తి చేశారు.

అర-ఈ మిద్దరమూ ఏడవతరగతివరకూ కలిసే చదువుకొన్నా ముగాదూ! మిత్రానయ్య నిన్ను విడిచి, పొరుగులో చదువుచెప్పించ డానికి యిష్టపడలేదు. ఆపితాపురంలోనే పెద్దతరగతులుంటే నిన్ను చదివిం చేవాడేమో! అని అరవింద ఆంది.

రేణు-తప్పకుండా చదివించేవాడు. మనప్రాశ్న ఏడవతరగతికం టే ఎక్కువ లేకపోవడంవల్ల-పెద్దచదువుకోసం పొరుగున నెళ్ళవలసి గా వడంవల్ల-మాతాతయ్య నన్ను విడిచి పెట్టి వు డలేకపోవడంవల్ల నేనా ఏ డవతరగతిలోనే చాలించుకోవలసి వచ్చింది. ఈవిషయంలో నువ్వు ఊ హించిన విషయం సరిగానేవుంది.

అర-అవునా? ఇకనాసంగతి ఆ ఏడవతరగతివరకూ చదువుకో డానికయినా నేనెంతగా కష్టపడ్డానో నీకు తెలియనివిషయంగాదు. స్కూ లువారు నేను బీదగాలననిచెప్పి జీతంలేకుండా చదువంటే చెప్పేరుగాని, యింకా నాతిండికి-బట్టలకు-పుస్తకాలకూ నేనెంతగా యిబ్బందిపడేదాన్ని. అప్పుడప్పుడు నీవున్న కాలు-బట్టలు నాకిచ్చేదానవు జ్ఞాపకంలేదా? వాళ్ళ నూవీళ్ళనూ యాచనచేసుకొని చదువుకోవడంనాకు చాలా కష్టమనిపించ

డంపల్ల, అన్యప్రవేశాత్తు అప్పుడొచ్చిన ఆమెను కన్నీటితో ఉద్రోసి
గీతరించాను నాబిక్కపూట్ల కొతకావాలి పాపులెచ్చే ఒదిపే
యల జీతము-పూర్తిగా నగిపోయేది అంతవరకూ నాకు వివాహం చేసు
కొనేతరు చే లేకపోయింది. ఎల్లకాలమూ అలాగే స్వతంత్రంగా బ్రతుకు
దా మనుకోనిబండేగాన్చి. ఇట్లా ఉంటుండగా--

ఒకనాడు నేను మిషనుకొద్దగర్ల వసు ముగిచుకొని, అంతరి
వచ్చేసూపుండగా, నాముందునుంచి ఒక మోటారుకాగు వరుగిత్తి పోయి
నది. ఆకారులో బెట్టి కూర్చున్నవాడు. అప్పటికి అతనివయో-ఏవూలో
నాకేమీ తెలియదు. బ్రాహ్మణుని లేదా మొఘలుగొని నాయకాలవర
కూ మనశ్శయం కొన్నివ రకాలుగా ఉండవచ్చును. వానిని గురించి తెలుసు
కొవడానికిగాని అది ఎవరికి చెప్పినదిగాని తెలియకపోయినా మనకేమి కరం
ఒక్కొక్కప్పుడు దాదాపు నైపు చూడవలసిగా చూడవలసి మనమాగాని
మనం పోతూవుంటాము. అలాగే నేనానాడుకూడా తలవించుకొని నా
మార్గాన నేనుపోతున్నాను. ఆకారు వస్తున్నాడు మరీదగ్గరనుంచి రోవవ
మునల్లి, అప్రయత్నంగా, ఏమిఉన్నదో తెలుపడానికే, ఆకారులో కూర్చు
న్న బెట్టి నైపు ఒక్క మారు మాత్రాను. కాని నాముందునుంచే గాటి
పోయింది నేను సరిగి నామార్గాన పోయినాను. అప్పుడు నాకింకా ము
యింకేమీ తెలియదు. ఆమర్నాడు నేను మిషనుకొద్దగర్ల వసు వెళ్ళేట
ప్పుటికి ఆకారు పట్టుకెదురుగా నిలపెట్టబడివుంది. అప్పుడుకూడా ఆకా
రులో బెట్టియేవున్నాడు. ఎందుకనుంచుందో. అతను నాకుండుకని నే
ను మామూలుగా మిషనుఎక్కి కూర్చుని, అంతరితన సగంవరకూ కట్టి
వుంచిన జాకెట్లను పూర్తి చేస్తున్నాను. మధ్యమధ్య నేనెందుకో అప్రయ
త్నంగా ఆకారున్నవయపు చూశాను. నేను చూసి, పొడల్లా, ఆకారులో
కూర్చున్నాను బెట్టి నాముఖంవయిపే చూస్తున్నట్లుగా నేను గ్రహించు
కొన్నాను. అతడు నన్నెప్పుడయినా యెరుగుచూలేక నాతో అతనికేమి
యినా పరిచయముందా? ఏమీలేకపోతే నా నామం పట్టినట్టి చూస్తూ

ఊండుకా అని నాలోనేను చాలాసార్లు తర్కించుకొన్నాను. కాని నాకెటువంటి ఆలోచనా తట్టలేదు. అత నెవరయితే మనకేం? అతని ఆలోచన మనకెందుకు? అని నాలో అనుకొని మామూలుగా పనిచేసుకొంటున్నాను. ఇంతలో లోచలగుడ్డలుకత్తి రించుకొంటున్న పెద్దమేస్త్రి రావగ్గరకువచ్చి

“అమ్మా! ఈవేళ జరుగుదుగా అందీయవలసిని కొన్ని అర్జంటులు పనులున్నాయి. హోటలునుంచి కేరేజి యిక్కడకే తెప్పిస్తే మీరింటికి వెళ్ళకుండా పనిచేయడానికి వీలుగా వుంటుందా?” అని ప్రాధేయపూర్వకంగా అడుగుతే నేనతనిమాట కెదురుచెప్పలేక పోయాను. అతని యేర్పాటుప్రకారం చేయడానికి నేనంగీకరించడంవలన అంతలోనించి అక్కడనుంచి వెళ్ళిపోయాడు. నువ్వు నామిషనుకొచ్చి కన్నడప్పడు వస్తుండేదానివి. మేస్త్రిని చూసేవు టావు. ఆతను పయికి చూశావా ఎంత దుర్మార్గుడిలా కనుపిస్తావో?—

రేణు—అవును నేనతన్ని చాలాసార్లు చూశాను. కసాయివాడిలావుంటాడు ఎక్కడా దయా దాక్షిణ్యాలు లేకుండుంటి కనోట్టకపు మసిపిలా కనుపిస్తాడు.

అర-అవు ? అతనివంటి యోగ్యుడూ-దయాగుణం గలవాడు-నుర్యాదగలవాడు నేనింతకు ముందెక్కడా చూసివుండలేదు. నేను తనకింద పనిచేసే మసిపిని అనే అభిప్రాయంతో అతనెప్పుడూ మాట్లాడేవాడుకాదు తన స్వంతకూతురుతో ఏవిధంగా మాట్లాడుతాడో, అతను నాతో కూడా ఎప్పుడూ ఏదే విధంగా ఎంతోమర్యాదగా మాట్లాడుతుండేవాడు.

రేణు—సరే ఆకారులో కూర్చున్న ఆ అగమినిగురించి తన వాత యేమిజరిగిందో చెప్పు.

అర—ఆ ఉదయం మొదలుకొని నాయంకాలంవరకూ ఆకారు అక్కడ నేలదిద్దుది. అందో మసిపి కూడా అలాగే కూర్చొని వున్నాడు అతనిచేష్టలేమీ నాకర్థంకాలేదు భోజనానికి వెళ్ళలేదు సరిగదా కాఫీకయినా అతను కారుదిగి వెళ్ళలేదు. అది నెవరిరాకకోసమో అక్కడనేచి

వుండి వుంటాడని నాలో అనుకొని మధ్యాహ్నం పన్నెండు గంటలవరకూ కుట్టవలసిన బట్టలనన్నీంటిని కుట్టేసి, అప్పుడు లోవలగదిలోకి వెళ్ళి-అంత కుముందే నాతోనం తేబడి, స్వీయంగా వుంచబడిన కేనేకవిప్పుకొని, తిరిగి ఒక పావుగంటలోనచ్చి మిషనుద్గర కూర్చున్నాను. ఆకారు-అందులో నన్ను క్షి-యధాప్రకారంగానే నామ్మ. వాళ్ళవూసు నాకెందుకని నాయంతాల మారుగంటలవరకూ కుట్టవలసిన బట్టలనన్నీ వి కుట్టడం వూర్తి చేసుకొని కాళ్ళచెప్పులు తొగుక్కొని గొడుగును చేపట్టుకొని కొట్టునునిడిచిపెట్టి యింటిముఖంగా వాళ్ళిపోవున్నాను.

నేనో ఇరవై గజాల దూరం నడచివెళ్ళిన అనంతరం కారుప్లాటచే యబడిన చప్పుడు నేనుమీది వెనుదిరిగిచూశాను. ఆకారు నా వెనుకనుంచే వచ్చి నాతోమెల్లిగా నడచడం మొదలుపెట్టాడు. అప్పుడా కారులోబెండ్లు వ్రేలి యింకెవ్వరూలేరు అతనేకారును స్వంతగా క్రైస్తవ చేసుకుంటున్నాను. ఆకారుకూడా నాతో మెల్లిగా ప్రక్కనుంచి నడవడంలోగల విశేషమును నేను గుర్తించుకో లేకపోయినాను.

నేనుమెల్లిగా నడుస్తే ఆకారుకూడా మెల్లిగానడిచింది నేనువకా నడచేటప్పుడు కూడా నడిగానడిచింది కొంతదూరం వెళ్ళేటప్పటికి వాకొకా రమీద-అ ముగిసాడున్న వ్యక్తిమీదాకూడా చాలానోప మొచ్చింది. ఇకనడవకుండాఅట్టే నిలిచిపోయాను. కారుకూడా నిలిచిపోయింది.

“ఇంత మర్యాదహీనంగా పనివర్తించకు చాతాత్తన్న.” అని ఆకారులోవున్న వ్యక్తి నెపుచూసి తీక్షణంగా అన్నాను.

‘గాపరిస్థితి గమనించకపోవడంవల్ల అలాఅటన్నావు.’ అని అతనున్నాడు. ‘మీవరిస్థితి జోలి ఎవరికిగానాలి?’ అనినేను మిగిలిన తీక్షణంగా అన్నాను.

“నీతో మాట్లాడదామని ఉదయంనుంచి ఇప్పటివరకూ భోజనమునా చెయ్యకుండా-కాఫీఅయినా పుచ్చుకోకుండా-మీ మిషనుకొట్టుదగ్గర అలాగే వుండిపోయాను నువ్వు చూడలేదూ?” అని అతను తిరిగి నన్నడిగాడు.

“అలా పుడచున్నా దెవరు?” అని నేనుతిరిగి ధైర్యంగా అడుగుతే-

“నీముఖంలోవున్న పగ్గబలకత్తె ఏవో నన్నా కర్మం ముగించి, నీలోవున్న అందానికి నేను దాసుణ్ణి ముప్పోయినాను నీతో మార్లాడి. నీఉత్తేజమును తెలుసుకొనేవరకూ నేను గొంతుకతో మంచిసేపుయినా పోసుకోదల్చుకోలేను. అందువల్లనే కష్టతగా లోతుకు దించుకొనిపోయినా యోచూడు-మాట ఎలా తడవకుండాదో నిను. ముఖమెలా వాణిపోయిందో తెలియను. ఏ జాలిలేదా?” అని అతడు నీవు అతనికళ్ళ నయిపు చూశావు. అతను చెప్పినట్లుగా నీవూ అబద్ధంలేదు అతనికళ్ళు లోతుకు దించుకొనిపోవడము-ముఖం వాలిపోవడము-మాట తడవకుండాడడముకూడా నిజమే అప్పుడతన్ని చూసి నీవు ముసముకరింపడం, జాలేసింది. అప్పుడే గానుగదా అతనిముగ్ధుడవుమానూ నామూలంగా ఒకప్రాణి హింసకు పొందవలెనుచూసి భరించలేక గుణునాది.

“నాతో మార్లాడవలసింది అంతదవగురు పనిమీకేముంది?” అని నేనడిగాను

“ఉంది-” అని అతడు తిరిగి సమాధానం వేస్తాడు.

“ఏమిటో చెప్పండి-” అని నేను

“మీయిల్లెక్కడ?” అతను.

“ఒక మైలుదూరంలోవుంది” నేను

“ఇట్టివగ్గర స్థిమితంగా మార్లాడాలని నావుద్దేశం-” అతను

“నేను ముందునడుస్తాను మీరు వెరువాలి నన్నారా?” నేను.

“అలా యెందుకూ? కారు వెనకనీయికో కూర్చుంటే ఐదుమిమి మార్లో మీయిల్లు చేరుకోవచ్చునుగా!” అతను.

నేనొకసారి నాలుగువయిపులా చూశాను. ఎరిగివున్న వాళ్ళవనూ అప్పుడమార్గాన నడవబోవడంవల్ల, నేను వెంటనే కారులోఎక్కి- కూర్చున్నాను. అతడు ప్రావుచేసి కారును నడుపుతున్నాడు మార్గములో యిద్దోమూకూడా మార్లాడలేదు. ఇతనివయస్సు? నాతోనూ ట్లాడడానికి

తవరకూ వేచివుండవలసిన అవసర మితని కేమివచ్చిందా అని నాలోనేను అనేకవిధాల ఆలోచించాను. కాని నాకేమీ తెలిసిందిగాదు. అతన్ని అంతకుముందెప్పుడూ చూసినట్లయినా గుర్తులేదు. ఏమయినా యింటికితీసుకువెళ్ళి ఈయనతో మాట్లాడినంతమాత్రాన ప్రమాదమేమీ లేదుగదా అని పూరుకున్నాను. మరికొంతసేపటికి ఆకారు నేనుండే బసదగ్గర ఆగింది.

౪

అర—నాలుగయినట్లుంది స్టూడియోకి వెళ్ళిపోదామా?

రేణు—అబ్బ! వెడదాములెద్దు! చెప్పేసంగతిని పూర్తిగాచెప్ప. ఆకొత్త ముసలి ఇంటికి తీసుకెళ్ళి—అందులోనూ చీకటి-ఒంటిపాటు-నీకంతటి ధైర్య మెక్కడనుంచి వచ్చిందీ! భయమెయ్యలేదూ ఆరవించా?

అర—నాకప్పుడు భయమెయ్యలేదు. తిండి తిప్పలూ లేకుండా, ఉదయం మొదలుకొని సాయంకాలంవరకూ నాతో మాట్లాడాలని వేచివున్న అతన్ని చూస్తే నాకప్పుడు భయమేలేదు సరిగదా చాలా జాలికలిగింది ఆకొత్త ముసలి నాతో. రహస్యంగా మాట్లాడనల్చుకొన్న విషయమేమిటో వినాలన్న కుతూహలం నాకూకలిగింది. అతని ముఖభావాలను బట్టి-మాటలనుబట్టి వంచకడిలాగున నాకు కనుపించలేదు. ఆలాకనిపిస్తే, ఆరోడ్డుమీదనే, నలుగురనూపిలచి తగినట్లుగా అతనికిబుద్ధిచెప్పి చేదాన్ని.

రేణు—ఊ! తరువాత ఏంజరిగిందో చెప్ప.

అర—తరువాత మేమిద్దరమూ కారుదిగాము. నేను గదితలుపు తాళంతీసి, అతన్ని లోపలకు తీసుకెళ్ళి ఒకకర్చీలో కూర్చోనియమించాను. అతనికెదురుగా నేను మరియొక కర్చీలో కూర్చున్నాను. అప్పుడు మాయిద్దరకూ ఈవిధంగా సంభాషణ జరిగింది.

“నీపేరు?” అతను.

“ అరవింద ” నేను.

“ నీకు తలిదండ్రులులేరా? ” అతను.

“ నేనొక అనాథబాలికను ” నేను.

“ ఆమిషనుకొట్టులో నీకు పనా? ” అతను.

“ అవును. ” నేను.

“ జీతమెంత? ” అతను.

“ పదిపేను ” నేను

“ నీకు వివాహమయిందా? ” అతను

“ లేదు ” నేను

“ కులమెవరు? ” అతను

“ బ్రాహ్మణులము ”

నేనలా చెప్పినప్పుడు అతనొక వేడినిట్టూర్పును విడిచాడు.

“ మీదేవారా? ”

“ కలకత్తా. ” అతను

“ మీపేరు? ” నేను

“ బెర్జీ! ” అతను

“ కలకత్తాలో మీకే పా? ”

“ నాకు స్టూడియోవుంది ” అతను

“ ఈవూరు మీరెందుకొచ్చారు? ” నేను

“ రాజుగారితో పనివుండి వచ్చాను ”

“ మీరు నాతో మాట్లాడవలసిన పయమేమిటి? ” నేను

“ ఇంకెందుకూ? నాకోరిక అందని ప్రమానిపండయింది. నాశ్రమ అంతా వృధాఅయింది. నే నెత్తున్నత ఆనందసాధం మీదనుంచి క్రిందికి త్రోయబడ్డాను. ఇంకెందుకు చెప్పడం? ” అని అతడు చిన్నబుచ్చుకొన్న ముఖంతో అంటుంటే నాకు మరింత జాలి కలగడం మొదలుపెట్టింది

“ అంత నిరుత్సాహంగా యెందుకు మాట్లాడు తున్నారు? ” నేను

“ చెప్పడానికి నోరురావడంలేదు ” అతను,

“ మిమ్మల్ని చూస్తే నాకు చాలా జాలికలుగుతుంది. ” నేను

“ నిజమేనా? ” అతను.

“ ముమ్మాటికీ నిజం ” నేను.

“ అయితే కొంతవరకూ నాజన్మ సార్థకమయింది. ” అతను

“ మీరు చెప్పదలచుకొన్న దేమిటో త్వరగా చెప్పండి. ” నేను

“ చెప్పమంటావా? ” అతను.

“ త్వరగా చెప్పండి. ” నేను.

“ నువ్వేమయినా అనుకొంటావేమో! ”

“ ఏమీ అనుకోను చెప్పండి. ” నేను.

“ నేనొక ఆశపాతకుడనుగా భావిస్తావుచున్నా. ” అతను.

“ భావించను. చెప్పమన్నానుగా ”

నే నలాగున ఆత్మ పూరికే అడుతున్నానేగాని, అతని మనోభిప్రాయం నాకు తెలియకగాదు. అతను నన్ను ప్రేమించివుంటాడనీ—నేను బ్రాహ్మణకన్యను—అతను బెంగాలీయునకుడూ అవడంవల్ల, అతనికోరిక నెరవేరదేమో అన్న ఉద్వేగముతో అతడు మాట్లాడుతున్న విషయమును నేను గమనించకపోలేదు.

“ చెప్పమన్నావా అరవిందా? ”

“ చెప్పండి సందేహమెందుకు? ”

“ నీ అపురూపసౌందర్యాన్ని చూసి, నేను ముగ్ధుడయినాను. అరవిందా! నువ్వు మిషనుకొట్టుదగ్గరనుంచి యింటికి వెళుతున్నావు—నేను రాజాగారినిచూసి తిరిగి బసలోకి వెళుతున్నాను. అప్పుడు నీరేఖలు నాహృదయం శాస్వితంగా హత్తుకొనిపోయినాయి. నానిండుహృదయాన్ని ఇప్పుడు నీపాదార్పణ చేస్తున్నాను. నువ్వుదానికి స్వీకరించినా చెల్లుతుంది. ’ అని అతను ఉద్రేకంగా చెబుతుంటే—

“ మీకొంతవరకూ వివాహం కాలేదా? ” అని అడిగాను.

“నామనను నాకరించుకోగల కన్యలింతవరకూనువ్వుతప్పఇంకెవ్వరూ కనుపించలేదు.” అని అతడన్నాడు.

“అంతగా యెన్నదగినది నాలోమాత్రమేముందీ?” అని అడుగుతే

“అవిషయం నిన్ను సృష్టించిన భగవంతునికి మాత్రమే తెలియాలి.” అని అతడన్నాడు.

నాకు నవ్వొచ్చింది.

“మీకేమీ తెలియదూ?” అని నేనడిగాను.

“ఏమీతెలియదు. నిన్నూ, నిన్ను సృష్టించిన భగవంతుణ్ణి ఆ రధించుకోవడంతప్ప నాకింకేమీలేదు.” అని అతను ఒప్పుకొన్నాడు.

“అయితే మీరిప్పుడు నన్నేమి చెయ్యమంటారూ!” అని నేనడిగాను

“ఏమిచేయడానికీ నీమీద నాకధికారంలేదు. నానిండువ్యూహాలూ న్ని నీకు సమర్పించుకొన్నాను, దానినినువ్వు స్వీకరించినా తృణీకరించినా చెల్లుతుందని నీతో యింతకుముందే చెప్పానుగదా!” అని అతడన్నాడు.

“అన్యకలస్తులమయిన మనమిద్దరకూ ప్రేమఎలాగుదుగుతుందీ?” అని నేనన్నాను.

“అయ్యో! పవిత్రప్రేమకు కలభేదము లేక్కడిని ఆరవిందా? నీఅంతరాత్మకు నమ్మకమయితే—ఏసాంఘిక సూత్రమూ—ఏకలకట్టుబాటు కూడా మనలను వేరుచెయ్యలేదు.” అని అతనంటే—

‘మీప్రేమను శృణ్వకగించడానికి నాకు నోరురావడంలేదు’ అని నేనన్నాను.

‘ఆరవిందా! నీమాటలు నాచెవుల్లో అమృతమును గురిపిస్తున్నాయి. నాశ్రమఫలించింది. నాకోరిక నెరవేరింది’ అని తనఆనందాన్ని వెలిబుచ్చాడు.

“నేను పెద్దలులేని స్వతంత్రులైనామగాబట్టి ఇలాధైర్యంగాచెప్పగలగుతున్నాను.” అని నేనంటే—

‘ఆరవిందా! సౌందర్యమయిన నీముఖచంద్రుడిలాగునే—నీహృదయంకూడా అరివిశాలమయినదని నేను గ్రహించుకోగలుగుతున్నాను.’ అని అతడన్నాడు.

“మనద్దిద్దరమూ కలుసుకొన్న వేళావిశేషమే నాచేత ఆమాట

౧. ది. అన నేనన్నాను.

మొదటిసారి కలుసుకొన్నప్పుడు జరిగిన విషయం. ఇది జరిగిన అనంతరం, బెనర్జీ తనపని అయిపోయినప్పటికీకూడా నన్ను గురించి, మరో వారంరోజులవరకూ పితాపురంలోనే వుండి పోయినాడు. అనుదినమూ సాయంకాలం మప్పుడు నాగడికి వస్తూవుండేవాడునేను. అతని హాజరు కనిపించేవాన్ని. అతన్ని నేనెందుకు ప్రేమించానో ఇప్పటికీ దానికా కారణం అందఁచూడలేదు. సిరిచూడలేదు. అతని ఆస్తి పాస్తులను గురించి, మీరు చెప్పకోవడమేతప్ప మా కెంతడబ్బుందో ఎన్ని భూములున్నాయో నాకీ నాటివరకూ తెలియదు. ఆయనప్పుడు చెప్పనూలేదు. నేను అడగనూలేదు. ఆవారంరోజులలోనే మాయిద్దరకూ ఎన్నో సంవత్సరాలు పాతన్నే హంలాగున ప్రేమద్వవపడిపోయింది. ఒక్కరోజు అతన్ని చూడకుండానేను నన్ను చూడకుండా అతనూ వుండలేకపోయేవాళ్ళము. ఇద్దర మూకలసి అతనికారులో పికార్లకూ—సిసీమాలకూ వెడుతూండేవాళ్ళం మా వెనుక న. ఘమూప్రజలూ ఏమి అనుకొంటున్నారో వినడానికయినా నేను లెక్కచెయ్యలేదు. ఈవిధంగా వారంరోజులు గడచిన అనంతరం తిరిగివస్తానని చెప్పి బెనర్జీ ఎక్కడికో వెళ్ళిపోయినాడు నెలరోజులవరకూ నా కంటికి కనిపించలేదు. అందువల్ల అతను చెప్పిన మాటలన్నీ బూటకములు అతను నన్ను వంచనచేశాడనీ—అభిప్రాయపడ్డాను. అనవసరంగా హృదయాన్ని విప్పి అతనిదగ్గర నిష్కల్మషంగా ప్రవర్తించానే అని విచారించాను అప్పు డంతచనువుగా మనసుతూ—నాదగ్గరకు వస్తూ పోతూవున్న సీతోనయినా ఈవిషయం చెప్పలేదు. చెబుతే నా తెలివిక్కువను విని నవ్వుతావేమోనని భయపడ్డాడు. జరిగిపోయిన ఈపనికి నాలోనేనే కుమిలి కుళ్ళి ఏడ్చానుగాని ఎవరికీ చెప్పలేదు. ఒక నెలగడచిన అనంతరం బెనర్జీ తిరిగివచ్చాడు. అప్పుడు పోయిన ప్రాణాలు తిరిగి వచ్చినట్లయింది. ఏవో తొందరపనులు వుండడంవల్ల అంతకాలం వరకూ రాలేకపోయినానని

చెప్పి అతనునన్ను క్షమార్థము వేడుకొన్నాడు. దరిమిలాను నావివాహ విషయమునుకూడా అతనేతల్లిపెట్టి మరితెండు మాసాలవరకూ నాతో పిఠాపురంలోనే వుండిపోయినాడు. అప్పటినుంచీకూడా నేను బెనర్జీని ప్రేమించినట్లు మేమిద్దరము వివాహమాడబోతూవున్నట్లు మీరిందరకూ తెలిసింది. తరువాత వివాహం జరగడం మొదలుగాగల విషయాలన్నింటినీ నువ్వేస్వయంగా యెరుగుదువుగాబట్టి వేరే చెప్పనక్కరలేదు.

అని అరవింద తన ప్రేమగాధనంతనూ రేణుకతో చెప్పింది.

రేణు—అయితే నువ్వు బెనర్జీని అందుకోసం ప్రేమించలేదన్న విషయం నాకు తెలుసు కాని ద్రవ్యవంతుడుగదా అని ఆలోచించి వివాహం చేసుకొన్నావేమో అని నీవివాహ సమయంలో నేనూ మా తాతయ్యా కూడా అనుకున్నాము.

అర—భగవంతుడితోడు రేణుకా! డబ్బుకోసం మానించి నేను అతన్ని ప్రేమించలేదు. అతని స్థితిగతులు తెలుసుకొనే నేనాతన్ని ప్రేమించానా? ఈవరకూ అతని స్థితిగతులు నాకు తెలియని చెబుతేనమ్మవూ! బెనర్జీ యిప్పుడున్నటువంటి శ్రీమంతులుగాక ఒక బికారిఅయినప్పటికీ నేనతన్ని ప్రేమించి వివాహం చేసుకొనేదాన్నే. అందుకు కారణమేమిటో నాకు తెలియదు. అతని మంచిగుణాలే, నన్నాతనికి దాసురాలి. చేశా యేమోనని నేనొక్కక్కప్పుడు చుకొంటూ వుంటాను.

రేణు—కావచ్చును. ఇంక స్టూడియోకు పోదామా?

అర—చెప్పినదంతావిను ఇప్పు!లా అంటున్నావా?

రేణు—అయ్యో! ఇప్పుడు నేనేమన్నాను అరవిందా! స్టూడియోకు వెళదామని యింతముందే అనుకున్నాము గాబట్టి తిరిగి జ్ఞాపకంచేశాను. పోనీ మానేదామా?

అర—వెడితే వెళదాములేదు! ఇంకా కాస్తేవుండి జరిగి పోయిన ఈసంగతులన్నీ తల్చుకొంటే నాకదేదో కలలా కనిపిస్తుంటాయొక్కొక్కప్పుడు. నేనొక దిక్కుమ లిన అనాధ నవడమేమిటి? మిషను

కుట్టుకొని పొట్టపోషించుకోవడ మేమిటి? నాతాహతకు మించిన లక్షాధి
కారిఅయిన ఈబెన్నరిని వివాహంచేసుకొని, కాపురం చేయడమేమిటి.

రేణు—అంతా దై వికం. మనలో యేముంది అరనిందా?

అర—నీకు అవసరమయినంత కట్నమునుయిచ్చి తగినవరుణ్ణి
తీసుకురావాలని నాభర్త ఉత్సాహపడుతున్నాడు. నీవివాహం నిమిత్తం
మయిదారు వేలవరకూ ఖర్చుపెట్టడానికి వారు నిశ్చయం చేసుకొన్నారు

రేణు—ఆ! మరేయిప్పుడు నాపెళ్ళికేం తొందరొచ్చింది మధ్య
మధ్య నువ్విటువంటి కొంటిమాటలే ఆడుతుంటావు.

అర—తొందరగాదూ? వివాహం చేసుకోకుండా ఇలా యెంతకా
లముంటావు రేణుకా! మీతాతయ్య నీపెళ్ళినిగురించేకదా బెంగపెట్టుకొ
నివున్నాడు ఆవృద్ధుడితో చెప్పకుండా నిన్నాతనినుంచి వేరువరచి తీసుకొ
చ్చినందు కేమాత్రమయినా నిరవాకం చేయకపోతే యెలాగు? తెరచాటు
నున్నాడా పెళ్ళికొడుకెవరో త్వరగా బయటపడితే బాగుండును. నీకెటు
వంటిభర్త కావాలి రేణుకా? అందమయినవాడు కావాలిగదూ?

రేణు—అబ్బాపోనిద్దు! ఆకబురుచెప్పి—ఈకబురుచెప్పి చివరకునా
పెళ్ళి సంతాపణలోకి దింపావేమిటి?

అర—అవును చివరకదే కావలసిందిమరి నాకు జరుగవలసిన ము
ద్దుముచ్చటలన్నీ జరిగిపోయినాయి. ఇక నీముద్దు ముచ్చటలనే మేమూ
మీతాతగారూ కూడా చూడాలనుకుంది.

రేణు—పోనిద్దమ్మా యింకవూరుకో.

అర—ఎంత అందమయిన వాడొస్తాడోయేమో నీకుగాని. బెన్నరి
నంటి భర్తవస్తే పెళ్ళిచేసుకుంటావా రేణుకా?

రేణు—నేను మాట్లాడను.

అర—అవును ఎందుకు మాట్లాడతావు? అటువంటి అనాకారి
భర్త దొరుకుతే ముఖంమీద ఉమ్మేస్తావు. అవిషయం నాకు తెలుసు. అం
దుకనే అందమయిన భర్తను చూడమని మీబావతో చెబుతున్నాను.

రేణు—అపూనుఇంక ఒదిలెయ్యి అరవించా! నుదుటరాత ఎలా వుంటే అలాజరుగుతుంది. దానికి మనం కర్తలమా యేమిటి?

అర—ఓయబ్బో! ఈ వేదాంత మెంతకాలంనుంచీ?

రేణు—ఇంక స్టూడియోకి వెడదాం నడవో! జడలువేసుకోవడము ముస్తాబుకావడము—ఇంకా బోలెడంత ఆలస్యముంది. బాత్తుగా చీకటి పడి పోయిన తరువాతనా యేమిటి వెళ్ళడం? ఇప్పుడువెడితే, తిరిగి బావతో కలసి కారుమీద యింకా కొచ్చెయ్యవచ్చు.

అర—అయితే త్వరగా త్వరగా తలదువ్వి జడలెల్లుగో ఈరోవు గా నేనూ తయారవుతాను. కుర్చీ డింతకుముందే మల్లిపూలు జోలూ లూకోసి జాయకుమీద పోశాడు. అని అంటూ అరవింద ఒకగదిలోకి వెళ్ళబోతుంది. రేణుక జడనువిప్పి దువ్వెన్న కోసం మరోగదిలో కెళ్ళింది. ఇంతలో ఎక్కడై సీకిలుమీదవచ్చిన ఒక పోస్టుజవాను వీధిలో కేక వెయ్యడంతోనే, అరవింద వాకిట్లోకి వెళ్ళి అతనిచ్చిన టెలిగ్రాము నందుకొని, ఒకకాగితమీద సంతకంచేసి ఈయగా పోస్టుజవాను వెళ్ళిపోయాడు.

“టెలిగ్రా మొచ్చిందో—” అని అంటూ అరవింద ఆకవరును పట్టుకొని—రేణుక ఉన్నగదిలోకి వెళ్ళింది.

“ఎక్కడనుంచి—త్వరగా విప్పిచదువు—” అని రేణుక అంటే.

“ఉండు. ఇంక ఈవేళకు మనం స్టూడియోకి వెళ్ళడంపడదు. మీ బావగారికి కారు తీసుకెళ్ళుమని డ్రైవర్ తో చెప్పివస్తాను. ” అనిచెప్పి అరవింద ఆకవరును పట్టుకొని వీధిలోకి వెళ్ళి తిరిగివచ్చి—

“ఒకవేళ మీతాతయ్య దగ్గరనుంచేమోఅని టెలిగ్రాం ఇలాచదిలింది.”

—

గ

“నీఉత్తరం అందినది. నీకు నాలశీర్షచనాలు, తాతయ్య. ” అని టెలిగ్రామును చదవడం పూర్తిచేసిన అరవింద సంతోషంతో అంది.

అవ—ఇంకేం మీతాతయ్యదగ్గరనుంచే వచ్చిందీ టెలిగ్రాం.

రేణు-ఉత్తరమైతే త్వరగా అందడం తెలిగ్గాం నిచ్చాడుకాబోలు.

అర—అవునుమరి. ఆయనదగ్గరనుంచి వార్త వచ్చేవరకూ నీమనస్సుకు స్థిమిత ముండదనీ రాశావుగా? మీతాతయ్యకు నీయందెటువంటి వాత్సల్యముందో ఈతెలిగ్రామే చెబుతూంది.

రేణు—ఆయనతో చెప్పకుండా నీతో యిలావచ్చేసినందుకు నా ముఖము నాయన జన్మజన్మలకూ చూడడం నేనెంతగానయినా భయపడ్డాను. ఈతెలిగ్రాములో నాభయం తీరిపోయింది. నాగుండెలు వేగంగా కొట్టుకోవడములేదు. ఆయన ఈతెలిగ్రాము నిచ్చేసి పూరుకుంటారా వెంటనే ఉత్తరమునుకూడా వ్రాస్తారంటావా అరవిందా?

అర—అయ్యో! ఉత్తరమును వ్రాయుతున్నారీ! నీహృదయారాటాన్ని జరుగుగా తగ్గించాలనే వుద్దేశంతో ముందుగా ఆయన ఈతెలిగ్రామునిచ్చారు. రేపా యెల్లుండో ఆయనదగ్గరనుంచి ఉత్తరంకూడా వస్తుంది.

రేణు—ఆయన నాయనల కోరికనునే గలిగివున్నారో—తొల్లిటి వాత్సల్యమునే కలిగివున్నారో వారు రాయబోయే ఉత్తరాన్ని బట్టి సులువుగా తెలుసుకోవచ్చు.

అర—అంతవరకూ యెందుకూ? ఆయన ఉదారబుద్ధి ఈతెలిగ్రామువల్లనే తెలుస్తుంది. నువ్వుగావించిన పనికి ఆయన క్రోధమునే ఇచ్చి పూడరు ఒకవేళ ఇచ్చినప్పటికీ ఉద్వేగం ఉండదు.

“నీకు నాశీర్వచనములు.” అని ఆయన నిండుహృదయంతో నిన్నాశీర్వచరిస్తూ వున్నప్పుడు నువ్వు ఏఅంభిప్రాయము నెందుకుపడాలి నువ్వితలచినట్లుగా ఆయన సువ్వీలా చెప్పకుండా వచ్చేసినాడుకు మొదట ఏమాత్రమయినా కోరికను కలిగివున్నప్పటికీ—ఉత్తరమును చూడగానే ఆయన లేతహృదయం పూర్తిగా ద్రవించివుంటుందని చెప్పవచ్చును

రేణు—మాచెల్లాయి దొడ్డమ్మ ఇంకా పితాపుర మొచ్చిందో లేదో కాకపోయినట్లుంటే తాతయ్య హోటలు మెతుకులు తినాలి ఆయనకనలే వద్దులేవు ఆమేక. వంటి హోటలు మెతుకుల తిని ఏమియిబ్బందివచ్చున్నా

దోషమీ! చెల్లాయమ్మకు వెంటనే ఉత్తరం రాసి, ఆమెను రప్పించవలసిందని కూడా ఉత్తరంలో రాశాను. మాతాతయ్య ఉత్తరమును చూడగానే అవివేచింపబడినట్లు లేక కూతుర్ని విడిచిపెట్టి రాలేక అక్కడనే వుండిపోయినదో! ఆయన దగ్గరనుంచి ఉత్తరము స్వేచ్ఛవరకు ఇటువంటివివరాలే తెలియవు.

అర—అక్కడేదు. రేణుకా! నువ్వు అటువంటి ఆచరణలేమీ పెట్టకోకు. కొద్దిరోజుల్లో అంటేనేను ఏదయినా సంబంధం వర్షాక, మీ తాతయ్య గారిని కూడా యిక్కడకే రప్పిద్దాములే.

రేణు—నువ్వటువంటి ఉదారగుణ సంపన్నురాలవే అరమిదా! అందుకేమీ సందేహంలేదు. కాని మాతాతయ్యకు నేనంటే అమితవాత్సల్యం. చిన్నప్పడే తల్లితండ్రీకూడాపోతే కనురెప్పల్లో గట్టుకొని పెంచాడు. నాకోసమే తానింతవరకూ బ్రతుకొత్తున్నాడని చెబుతూవుండేవాడు. తగినంత కల్పమునిచ్చి నాకు పెళ్ళిచెయ్యలేకపోతినిగదాఅని కుమిలికుమిలి దుఃఖించేవాడు సప్తజన్మాలెత్తినా మాతాతయ్యలాంటి తాతయ్య నాకు దొరుకుతాడా అరమిదా! మనయిద్దరకూ వుండేన్నీహం కొద్దీని న్నుడిచివుండలేక నీమాటతోసాయ్యలేక తాతయ్యతో చెప్పకుండా ఇలా వచ్చేవానేగాని, లేకపోతే తాతయ్యను విడిచివస్తానా? కర్మతనంకొద్దీ ఇలాచేసివుంటా సమకాలి ఆయన నాయెడల యెప్పటివాత్సల్యమునే చూపుతున్నాడు. ఈవేళ నిద్దరలేవగానే నీముఖమునే చూశాను అరమిదా! అందుకనే యింతటి చల్లనికబురు నా చెవుల్లో పడింది.

అర—అదో విచిత్రముకం. సరిలే ఏదయితేనేం? ఇప్పటికయినా నీకనిన్ను కదుటపడింది. నాకదేవదేవలు మీ తాతయ్య దగ్గరనుంచి ఉరుములేపడతాయో-పిడుగులే పడతాయోనని హాదిలిపోతూవున్నావు. యిప్పటినుంచిఅయినా కడుపునిండా అన్నంతిని ఖులాసాగావుండు.

రేణు—నీతోవున్న నాకు ఖులాసాగాక ఏముంది అరమిదా?

అర—ఈమాటలన్నీ యింతకుముందెక్కడికి వెళ్ళాయి. తాతగారితో చెప్పకుండా వచ్చేవాను, వేళను తిండితినుకుండా-కాఫీ తాక్కండా

ఓమూల కూర్చునేదానపు ఖన్నురాలనై.

రేణు—ఆ! అంతా బడయిలెద్దు.

అర-నువ్వు వెయ్యి చెప్పు-లక్ష చెప్పు. ఈ పెలిగ్రాము వచ్చినప్పుడు వికసించినట్లుగా నీముఖ మింతకుముందెప్పుడూ వికసించి వుండలేదు.

రేణు—పోనీ నువ్వలాగే అనుకో.

వారిద్దరూ అలా మాట్లాడుతుండగా ఇంతలో వీదిలో కాదురిగిన చప్పుడయింది.

అం—అరుగో! మీ బావగారు కూడా వచ్చేరట్లేవుంది. నామాట అబద్ధమయితే వారిచేత కూడా అనిపిస్తానుండు.

బెనర్జీ కారుదిగి లోపలకొచ్చి తలమీదనున్న హేటునుతీసి, సావిట్లో నిశ్చలంగా కూర్చొనివున్న అరవింద ముఖంలో కొకసారి రేణుకముఖంలో కొకసారి చూచి, బూటుతీసులను విప్పుకుంటూ అక్కడనేవున్న ఒక పేముకర్చిలో కూర్చున్నాడు.

అర—ఏమండీ! ఒకమారు రేణుక ముఖంలోకి చూడండి.

బె—(చూచి) చూశాను. ఏం?

అర—ఇంతకుముందు రేణుక ముఖానికి—ఇప్పటి రేణుముఖానికి ఏమయినా తేడావున్నట్లుగా లోస్తుందా?

బెన-ఆ! రోజూకంటే ఈవేళ రేణుముఖం మంచిఖులాసాగా వున్నట్లుంది.

అర—(నవ్వుతూ) ఏమోనా రేణుకా! మీ బావ ఏమంటున్నా రూ? నేనామాటలను ఆయన్ను అనమన్నానా చెప్పు.

బెన—ఏమిటి విశేషం?

అర-తాతయ్యగారి దగ్గరనుంచి పెలిగ్రామొచ్చింది. అనిఅంటూ అరవింద బల్లమీదవున్న పెలిగ్రాం కాగితాన్ని భర్తకందించింది.

బెన—(చదివి) ఓ! ఇదానంగతీ! ఇంకేం! ఈవేళ మనఅండరకూ టీపార్టీ అన్నమాట తాతగారిదగ్గరనుంచి ఎటువంటి ఉత్తరమొస్తుందో అనీ, పెనుగాలి కల్లాడే నునుతీగలాగ ఒణికిపోతుందిసిల్ల.

అర-ఈరోజుతో ఆమెతోపాటు మనకూడా హృదయభారంతగింది

బెన—గాకపోతే నీకిదేవుని అరవిందా! మీయిద్దరకూ ఎంతటిన్నే హమయినా వుండుగాక! చిన్నప్పటినుంచీమెచి, పెద్దదానినిగాజేసి, అల్లారుముద్దుగాను—అతిగారాబంగా చెంచుకొంటున్న తాతగారితో చెప్పనయినా చెప్పకుండా రేణుకనీవిధంగా తీసుకొచ్చెయ్యడం మంచిపనా?

అర—(నవ్వుతూ) ఏమో కొత్త కాపురము-కొత్త మొగుడూను. రేణుకవంటి న్నే హితురాలయినా దగ్గరలేకపోతే ఏం ప్రమాదమొచ్చేదో!

బెన—ఎంత తెలివిగా మాట్లాడావా? ఆవృద్ధుడు సద్ధర్మిడుగా బట్టి సరిపోయింది. లేకపోతే మీరుగావించిన ఈతోందపాటు కార్యానికి మరొకరయితే ముఖమయినా చూశావారా?

అర—ఇకచాలెండి. ఇంకెప్పుడూ యిటువంటి తీర్పులు చెప్పబోకండి. మేమెంత కాసేపనిని దేసినేయలేదు. ఇద్దరమూ చీన్నప్పటినుంచీ చదువుకొన్న ప్రాణిన్నీ హితులముగాబట్టి-ఒకళ్ళనువిడిచి మరొకళ్ళ ముండలేకపోయినాము. అప్పటికీ కేవల నాతో ఇలావస్తానని తాతగారిని ముందుగా అడిగింది. ఆయన ఆమెయందు తనకుండే వాత్సల్యంకొద్దీ-వెళ్ళడానికి వొప్పకోలేదు. అందుకని మేమిలాచేశాము. దీనినొక కానిపనిగా ఎంచి మీరుచెప్పనక్కరలేదు. ఇకపూరుకోండి చాలు.

బెన-కోప్పడకండి-యింకపూరుకొంటాను. ఆభ్యాసభర్తలయొక్క రసవత్తరమైన సంభాషణను రేణుక ఎంతోఉత్సాహంతో వింటూంది.

అర—ఈమాటల కన్నింటికీ యేంగాని, రేణుకకు సంబంధంచూడమని రోజు పోరుతున్నాను. ఇంకా ఎక్కడా చూడలేదా యేమిటి?

బెన—అ! జ్ఞాపకమొచ్చింది. నిన్నటిరోజున గోదావరిజిల్లానుంచి, మన స్టూడియోకు ఒకయువక డొచ్చాడు. అతనిపేరు వెంకటేశం. గొప్ప నటకుడు—గాయకుడూ కూడాను. చాలా అందంగా వుంటాడు. ఫిలిముల్లో వేషాలువేయడంవల్ల అతను నెలకు రె.డుమూడువందలు సంపాదిస్తాడు. మనిషికూడా చాలా అందంగా వుంటాడు. రేణుకసౌందర్యాన్ని కథ

సంతమాత్రము తీసికోడు.

అర—అతనికికా వివాహం కాలేదా యేమిటి?

బెన—లేదు'

అర—అతను మనశ్శుకను చేసుకుంటాడేమో అడిగారా?

బెన—తప్పక చేసుకుంటాడు. అతనికి నావల్ల చాలా ఉపకారాలు జరుగవలసివున్నాయి. అందువల్ల నేనెలాచెబుతే అల్లాగేంటాడు.

అర—అయితే అతన్నికసారి చూపిస్తారా?

బెన—అల్లాగే

అర—రేపు స్టూడియోకి వెళదామంటారా?

బెన—అక్కడే అతన్నే మనింటికి తీసుకొస్తా. చూసి మాట్లాడండి.

అర—రేపు యెప్పుడు తీసుకొస్తారు?

బెన—సాయంకాలం నాలుగుగంటలకు తీసుకొస్తాను.

అర—తప్పక తీసుకొస్తారా?

బెన—తప్పక తీసుకొస్తాను. అతడు మనశ్శుకను చూశాడంటే తప్పక వివాహం చేసుకొంటాడు.

అర—రేపు 4 గంటలకు శ్శుకను ముగ్ధాబుచేసి అక్కడెవ్వరూలే.

బెన—సరే.

అర—తీరా మనాబయినతరువాత మీరాతిన్ని తీసుకురాకపోతే నిరుత్సాహం పెడనలసి వస్తుందినుమండీ! మీరు మామూలు పేరొక్కోళ్ళం కబురు చెప్పారంటే పనికిరాదు.

బెన—లేదు—తప్పక తీసుకొస్తాను.

అర—అతను శ్శుకను పెళ్ళిచేసుకోవడానికి ఒప్పుకుంటాడన్న పై రిస్కముందా మీరి?

బెన—నీకా గొడవంతా యెందుకూ చూసి సచ్చాక్షో లేదో మాత్రం నాకుచెప్పు. అంతే తరువాత అతన్ని ఒప్పించేప్రాచీ నాదిసరా?

అర—ఊ! కానీ యిండి. ఇంతాచేస్తే అతను రేపకక సచ్చుతాడో నచ్చుతాడో

బెన—వచ్చుతాడన్న దై ర్యంనాకుంది. అని వారు మాట్లాడు కొంటుండగా గుమ్మంలోకొచ్చిన ఒక మెద్రాను అయ్యరు—

“అమ్మా! చీరలు బలే గొప్పరకాలున్నాయి. దేవికారాణి చీరలు-మాలపిల్లచీరలు-శాంతాపట్టచీరలు-ఇంకా-ఇంకా-చాలా రకాలున్నాయి.” అని కూడావున్న కూలిమనిషి నత్తిమీద ట్రంకుపెట్టెను దిండు తూలన్నాడు.

“సినీమాస్టర్ల పేర్లన్నీ చీరలమీద కెక్కాయా యేరుటి?” అని బెనర్జీ పకపక నవ్వాడు.

“సమయానికే వచ్చాయి ఈచీరలుకూడాను. ఏమయినా మంచిచీరలుంటే రేణుక పెళ్ళిచూపులకు కొంటాను.” అన అరవింద అంటే రేణుక యేమీ మాట్లాడలేదు.

“కొత్తచీర జమాయింది, పెళ్ళికూతుర్ని చేస్తావన్నమాట ఈ వేళ?” అని బెనర్జీ అన్నాడు.

“ఇది కోయంబత్తూరుచేత, ఇది బెంగుళూరు పేటంటుకుసిల్క్సు గళుచీర బహువాణ్యం” అని అంటూ అయ్యరు బ్రంకులోనుంచి ఒక్కొక్కచీరనే తీసి ఆసావిట్లోఉన్న బల్లపై వేయడం మొదలుపెట్టాడు అరవింద ఆచీరలన్నీంటినీ నాణ్యంచేస్తూ—

“నీకు ఏచీర బాగుంది రేణుకా?” అంది.

“నాకు తెలియదు—” అని రేణుకఅంటే—

“మీకేచీర బాగుందంటే?” అని అరవింద తిరిగి బెనర్జీనకుతే

“నేను కట్టుకొనేవాణ్ణయితే చెప్పేవాణ్ని” అత డన్నాడు.

“ఎప్పుడూమీకు కొంటివేళాకోళమే మన ముగ్గురకూనచ్చినచీర తీసుకోవాలివ్వును.” అని అరవింద అన్నది.

“ముగ్గురకూ ఒకటే నచ్చడం సాధ్యమా?” అని బెనర్జీ అడిగాడు

“చూదాం ఏమవుతుందో మూడు కాగితం ముక్కలను ముగ్గురమూ తలొకటి వుచ్చుకొని ఎవరకనచ్చిన చీరపేరు వాళ్ళకూ కాగితం

ముక్కలమీదరాసి, తరువాత మూడూ ఒకేసారి విప్పి చూదాము అందులో ఏయిద్దరు గాసినవేస్తు ఒకటవుతే ఆచీరను కొందాము.” అని అంటూ అరవింద చూడు తెల్లకాగితం ముక్కలు తీసుకొచ్చి, ఒకటి బెనర్జీకిచ్చి నచ్చిన చీరపేరు రాయమని చెప్పింది. అలాగే రేణుకకొకటిచ్చి తానొకటి వుచ్చుకొంది ముందుగా బెనర్జీ ఆచీటిమీద తనకు నచ్చినపేరును రాసి, ఆచీటిని చిన్నదిగామణచి ఆబల్లమీదపెట్టాడు. తరువాత రేణుక కూడా చీటిమీద ఏదో రాసి ముడిచిపెట్టింది నవ్వుముఖంతో. చివర అరవిందకూడా తనకునచ్చిన చీరపేరును చీటిమీద రాసి బల్లమీద పెట్టింది.

“మూడుచీటిలను మీరువిప్పి అందులో ఏమి రాసివుందో చెప్పండి! అయ్యరుగారూ!” అని అరవింద బట్టలవర్తకుడితో అనగా అతనదే విధముగా ఒక్కొక్కచీటిని విప్పి చదివాడు.

“గళ్యచీర ” — “గళ్యచీర ” — “గళ్యచీర ”

‘ముగ్గురమూ గళ్యచీరనే రాసేము’ అని అరవింద కిలకిల నవ్వుతూఅంది. ‘ఇలాముగ్గురహృదయాలుఒకటవడం చాలాచిక్రింగాడండి’ అన్నాడు బెనర్జీ. “ఆగళ్యచీర ఖరీదెంత?” అని అరవింద మాహుకారు నడిగింది.

“మూడువందలు ” అని అతనుచెప్పాడు.

“ముగ్గురమూ కోరినచీర కావడంవల్లనా ఏమిటి మూడువందలు చెబుతున్నావు?” అని అరవింద అంటే—

“అమ్మా! దీనినాణ్య మటువంటిది. అంతా పట్టుతప్ప ఒక్క నూలుపోగయినా లేదు. ఈగళ్యన్నీ అసలు వెండిజరీగాని కల్తీలేదు. బాబయ్యగారు దగ్గరవుండబట్టి ఈఖరీదు చెప్పాను. మరోచోట ఐతే ఐదు నందలొస్తాయి నాకీగళ్యచీర. ఈమూడువందలతోనూ మూడు రూపాయలకంటే యెక్కువగా నాకుమిగులుతే మహాలక్ష్మితోడు.” అని చీరలమ్మేవాడు చీరనుతానే ప్రమాణంచేసి చెప్పాడు.

“అంతమాటేందుకులే.” అని అంటూ అరవింద మూడువందల రూపాయలనుయిచ్చి చీరను తీసుకొంది. తర్వాత మిగిలినచీరలను తిరిగి

ట్రాంకులో నద్దుకొని, ఆముగ్గురకూ నమస్కారంపెట్టి వెళ్ళిపోయినాడు.

“అకుపచ్చరంగు పట్టుమీద తెల్లటి వెండిజరిగళ్ళు ఎలా మిల మిల మెరసిపోతున్నాయో! ఈచీర యింతఖరీదు చేస్తుందంటారా!” అని అరవింద భర్త నడుగుతే—

“స్టూడియోలో ఒక సినీయూస్టార్ దీనినే మూడువందల పాతిక రూపాయలకు కొంది. ” అని బెనర్జీ సమాధానం చెప్పాడు.

“ఎతే మనం టోపీలో పడలేదన్నమాట?” అని అరవింద తిరిగి అంది.

“లేదు—అయ్యోరు మనయింటిదగ్గర ఎక్కువధరలు చెప్పడు. ” అని బెనర్జీ ఒప్పుకొన్నాడు.

“ఈచీరను కట్టుకొని రేణుక కాబోయే భర్త ముందు నిలుచుం టే ఎలావుంటుందంటారు?” అని అరవింద భర్త నడిగింది.

“రంగడు కుచ్చులా వుంటుంది. ” అని అతను సమాధానం చెప్పగా అరవింద కిలకిల నవ్వింది.

‘పోబావా! నీకెప్పుడు వేళాకోళమే.’ అని రేణుక గుణుస్తుఅంటే— ‘అవును రేపు నేనేపోతాను కొత్త మొగుణ్ణి కట్టుకొని’ అని బెనర్జీ అన్నాడు

“ఉండండి మీరుదాన్ని అట్టే వేళాకోళం కయ్యబోకండి. రా రేణుకా మనం మేడమీదికి వెళ్ళిపోదాము. పనుపుబ్బాపెట్టి చీరలుకట్టు కొని చూడువుగాని ఎలావుందో” అని అరవింద ఒకచేత్తో గళ్ళచీరను మ రోచేత్తో రేణుక చెయ్యిని పట్టుకొని మేడమీదికి తీసుకెళ్ళింది.

—

౬

“వరుసగా మూడురోజులనుంచి కలలోకి వస్తుందిచెల్లమ్మా!”

“రేణుకేనా అన్నయ్యా!”

“అవును చెల్లాయమ్మా! కన్ను మూసేటప్పటికల్లా కళ్ళల్లోకా

స్తుందిప్పి ఎలావుందో ఏమిటో! నాతల్లి నాకళ్ళు కెప్పుడగపడుతుందో!

“నువ్వైరాసిన ఉత్తరం దానికీపాటి కండేవుంటుంది. రేపో ఎల్లుండో సమాధాన మొస్తుందిలే.”

“నాతల్లి నన్ను విడిచిపెట్టిపోయి ఇప్పటి కారుమాసా లయింది. ఈకారుమాసాల్లోనూ నాకళ్ళు కాయలుకాసి పోయినాయి.”

“అడవిల్లను తగిన భయభక్తులలో ఉంచక పోయినట్లయితే ఇటు వంటి ముప్పులే వస్తుంటాయి మనంఅనవసరంగా దానిమీద భ్రమస్వల్పం కొని వుండడమేతప్ప రేణుకాక మనకులేదింక.”

“అలా అంటున్నావేం చెల్లమ్మా!”

“నీకుమాత్రం తెలియని దేముండన్నయ్యా! దానిమీదవుండే మమకారంకొద్దీ అలా పొక్కులాడడంతప్ప వేరే ప్రయోజన మేమీలేదు. అన్యకులస్తుణ్ణి వివాహంచేసుకొన్న అరవిందతో పోయిందది. పుట్టవాడయిన నీతోనయినా చెప్పకుండాను.

“కుర్రతనమంటే యేమిటిచెల్లమ్మా!”

“కుర్రతనంగాదు—పెంకితనమను.”

“తలిదండ్రులులేని పిల్లను కడుపులో పెట్టుకొని పెంచినాను. ఏ మనుకున్నావు చెల్లమ్మా!”

“నాకెదుకన్నయ్యా! చిన్నప్పటినుంచీ తగిన భయభక్తుల్లో పెట్టుకోవడం నీకు చేతనయిందిగాదు. ఈచేళ అన్యకులస్తుణ్ణి చేసుకొన్న అరవిందతో పోయింది. రేపు అదేయింకో అన్యకులస్తుణ్ణి చేసుకుంటే అప్పుడుకూడా మనమీలాగున నోరుమానుకొని ఊరకోవలసిందేగా!”

“అదయిన చిన్నపిల్లగాదు—అజ్ఞానురాలుగాదు, దాని బాగోగులు చూసుకొని అడిచేసుకొనేవని మనమెలా అడ్డుపెడతాము చెల్లమ్మా.”

“అయితే దానికోసమిలా విచారిస్తూ కుళ్ళి కృశించకమొండుకు పోతే పోయిందని పూరుకోకూడదూ?”

“పెంచిన మమకారం ఊరుకోనియ్యదే చెల్లమ్మా! అదివిక్కడికు

వెళ్ళిపోయినా, ఏపనిచేసినా, ఆపించిన పేమసాశం నన్ను విడిచిపెట్టను.
మొన్న మొన్నటిదాకా గుండెలమీద పడుకొని నిద్రపోయిన వాత్సల
యన్ని చంపుకోవడ మెల్లాగు చెల్లామూ

‘ఇప్పటికప్పుడే గామమంతా అట్టుడికిపోయినట్లుగా ఎలా వుడికి
పోయిందో నువ్వేమయినా కనిపెట్టావా?’

‘ఎందుకు చెల్లమ్మా?’

‘ఎందుకని యింకా మెల్లిగా అడుగుతున్నావా అన్నయ్యా! ఫలా
నా నవీనచంద్రింగారి మనుమరాలయిన రేణుక, కులంచెడిన అరవిందతో
ఎవరితోనూ చెప్పకండా పారిపోయిందని చెప్పుకుంటున్నారు. నవీన
చంద్రిం. మనుమరాలు గావించిన తప్పు పనికి హ్నించి వూరుకున్నా
డు గాబట్టి అతన్ని కులంలో వెలివెయ్యవలసివుంది—అని మన సంఘం
లోని ప్రజలందరూ అనుకుంటున్నారు. ’

‘పోయివున్నావే చెల్లమ్మా! ఈసంఘంమాటా—ప్రజల మాట—
నామాండు చెప్పకు నామనుమరాలని అనుదువేల కట్టుమిస్తే నేగాని,
వెళ్ళిచేసుకోనన్న ఈసంఘంలోని పెద్దమనుష్యులకు, దాని మంచిడెడ్డల
మాట మాత్రం ఎందుకు గావలసి వచ్చిందీ?’

‘అది సంఘాచారం రా అన్నయ్యా! ఈకట్నాల ఆచారం ఈవేళా
నిన్నా వచ్చిందా? మనదగ్గర డబ్బులేదుగాబట్టి అలా అనుకుంటున్నాము
మనదగ్గరే ఒకచక్కని మగపిల్లవాడుండనియ్యి—అప్పుడు మనం కట్నం
పుచ్చుకోవడం మార్తామా!’

‘అలా అనుకు చెల్లమ్మా! కట్నాల ఆచారముదిగదా అని, యి
కమంచీ చెడ్డ చూడవక్కరలేదూ? ’ ‘ఉన్నకాస్త కొంపనూ అమ్మేసి,
దానవచ్చిన రైతువేల రూపాయలూ యిస్తాన్నాను లేనా—అకొంపనే
దానవిక్రయించి అధికారాలతో వ్రాసియిచ్చేసి, పిల్లకు చేతిలోపెట్టి నమ
స్కారం చేస్తానంటే ఒప్పుకోగూడదూ? ఉహూ! అయిదుకేలకు కానిడ
బ్బు తక్కువముతే పనికిరాదని పట్టుపట్టి కూర్చున్నా రందరూను. ఇది

న్యాయంగా వుందా చెల్లమ్మా?

‘పోనిదన్నయ్యా! యేదో అయిపోయింది.’

‘పోనియ్యక చేసేదేముంది చెల్లమ్మా! నన్ను నాపిల్ల నుంచి వేరు చేసిందీ సంఘమే. నారేణుడు ఎవరయినా నేపిచ్చిన దానిని వున్నుకొని, వివాహం చేసుకొంటే, నాతల్లికీ నాకూ ఈవిధంగా యెడబాటు కలిగేదా? ఆదంపతులిద్దరూ చిలకా గోరింకలులాగున నాకళ్ళయెదుట మనులుతుంటే చూడమని నేనెంతగా ముచ్చటపడ్డాను? అరవిందమాత్రం ఈవర్ణం తరవివాహం చేసుకోడానికి సంఘమే కారణంగదూ?’

అదిక్కులేని పిల్ల, పాపం! అక్కడాయిక్కడా యాచనచేసుకొని, చదువుకొంది ఆచదువుకున్న రోజుల్లో ఆపిల్లను పెళ్ళిచేసుకోవడానికి ఐసింటి పెద్దమనిషి ఎవడయినా వచ్చాడా? అరవింద దిక్కులేనిపిల్ల అనీ అనాథ పక్షి అనీ తగినంతకట్నము నీయడానికి కామె తాలూకెవరూ పెద్దదిక్కులేరనీ అందరూ అడిపోసుకున్నారేగాని ఆమెను పెళ్ళిచేసుకోవడాని కొక్కరూ వచ్చినవారులేరు. ఆపిల్లకు గోత్రంతక్కవా? కులంలేదా? ఐసింటి బాగా మౌనపిల్లగదా, ఎవరయినా ఆమెను పెళ్ళిచేసుకొని ఆమెజీవితాన్ని సార్థకం చెయ్యగూడదూ? ”

“చేసుకోకపోతేమాత్రం ఓపికపట్టి వుండాలిగాని, కులంగాని, లం లోనిమనిషిని తీసుకొచ్చి పెళ్ళిచేసుకుంటుందా? నువ్వుకూడా అలాగున అంటా వేమిటి అన్నయ్యా! పెద్దనాడవు అన్నీ తెలిసినవాడవు కూడాను.”

“ఏం చెయ్యమంటావు చెల్లమ్మా! పోయిన తలదండ్రులు పోగా వురుషసాహాయ్యం లేకుండా ఎంతకాలమని కన్యగా వుండిపోతుందీ? ఆమె మనుక్కొల్లో పనిచేసుకొని, దానిబ్రతుకు అది బ్రతుకుతున్నా—ఈసంఘం సహించి వూరుకోలేదే. అడవానికి ఉద్యోగమేమిటనీ—తెగి చిన అడదనీ—ఎవరికితోచినట్లల్లా వాళ్ళు అడిపోసుకున్నారు. ఏమీ చెయ్యకపోతే ఆపిల్లకు పొట్ట ఎలాగడుస్తుందో అలోచించరు. తీర మోరి దేహిలని ఎవరిగుమ్మంలోకి వెళ్ళినా ఎవరూ గుప్పడుగింజలయినా పెట్టరు.

‘భగవంతుడిచ్చిన కాళ్ళు చేతులుండగా మనకిముప్పి ఎవరు వెళతారు?’

“పెట్టనప్పుడీ అనవసర ప్రసంగాలన్నీ ఎందుకీసంఘానికి. వాళ్ళు పెట్టరు-అపిల్ల ఏదో చేతిలోవున్న పనివల్ల బ్రతుకుతుంటే నోటికొచ్చినట్లల్లా వాగుతారా? ఈసంఘాని కిదేమిన్నై జం? ఈప్రజల కిదేంబుద్ధి? అర వింద రోడ్డుమీద నడవడం భయంగావుండేదిగదా! ఏర్బాబూ చచ్చినా శృందరూ ఎవరికితోచినట్లుగా వారు కూసుకునేవారు. సాపమా మానవ తిఎవరెన్ని అనుకొంటున్నా వినకుండా తననూర్గానతాను వెళ్ళిపోయేది’

“పోనిద్దన్నయ్యా! ఆగొడవలన్నీ మనకెందుకు మొన్న రేణుకకు ఏమని ఉత్తరం రాశావో నాకు చెప్పనయినా చెప్పలేదే!”

“అయ్యో! చెప్పలేదు చెల్లెమ్మా! మరచిపోయానుగాబోలు. ఆ ఉత్తరంయొక్క చిత్తుకాఫీ పరువుకిందవుంది. తీసుకురా చదివిపినిస్తాను.” అని నవీనచంద్రుడనగానే చెల్లాయమ్మ మరొక గదిలోకి వెళ్ళి అన్న గారుచెప్పిన విధంగా ఆగదిలోవున్న పరువుకిందనుంచి రేణుకు వ్రాసిన ఉత్తరం యొక్క నకలును తీసుకొనివచ్చి, ఈయన అతడు దానిని ఈ ధంగా చదివి చెల్లెల్లికివినిపించడం మొదలు పెట్టాడు.

‘చిర జీవి సౌభాగ్యవతియగు రేణుకక—

తాతయ్య ఆశీర్వాదిచి వా'య్యుడియేమనగా—

అమ్మా! నాలు గయిదు రోజులక్రితం నువ్వు కలకత్తానుంచి వ్రాసిన ఉత్తరము చేరింది నీయొగ జ్ఞేయం తెలిసి అపరిమితానంద భరితుడ నయినాను. తల్లీ! నువ్వు గాతి'కి రాత్రి చెప్పకుండా వెళ్ళిపోయి నందుకు నాహృదయమె తగా కొట్టుకొన్నదో నీకు తెలియనుగదా! నువ్వు అరవిందతో కలకత్తా వెడతానని నాతో చెప్పినప్పుడు, అందుకు నేను సమ్మతించక పోవడానికి గల కారణము నిన్ను విడిచిపెట్టి వుండలేక పోవడంతప్ప యింకేమీ లేదమ్మా! అరవింద నిన్ను సోదరి ప్రాయంగా చూస్తుందనీ— నాకంటే యెక్కువవాత్సల్యంతో కనిపెడుతుందనికూడా నాకు తెలుసును. అయితే ఇంతవరకూ నిన్ను విడిచి ఒక్కక్షణమయినా వుండలేదమ్మా, యె

వృధాను. అదీగాకుండా పదహారేళ్ళనిండు యశస్వసంతోషున్న కన్యపుగదా, నేడుగాకపోతే రేపయినా ఏసంబంధమైనా కలిసిరాకపోతుందా? నీపెళ్ళిని చేతులారా చేసి ఆనందించలేక పోతానా, అనే ఆశతోవున్నాను గాబట్టి, నిన్నింకో చోటకు పండ్లడాని కిప్పవడలేక పోయినానుతల్లీ!

నువ్వు ఇల్లునిడిచిపెట్టి వెళ్ళిపోయింది మొదలుకొని, తిరిగి నీదగ్గర నుంచి ఉత్తరం వచ్చేవరకూ నాకళ్ళంట ఎన్నికడవలసిళ్ళు కారాయో ఎవరు చెప్పగలరూ? ఈవిషయమంతా చెల్లాయమ్మకు రాశాను. అదికూడా నీదగ్గరనుంచి ఉత్తర మొచ్చిననాడేవచ్చి సంగతి సందర్భాలన్నీ తెలుసుకొన్నాక అదికూడా చాలా విచారించింది. నీఉత్తరం చూసుకొన్నాక మాయిద్దరప్రాణాలూకూడా స్థిమితపడ్డాయి. అంతవరకూ ఏమైపోయినా వో-ఎక్కడున్నావో అన్న ఆరుగ్గాతోనే మాప్రాణాలు కొట్టుకుపోయాయమ్మా! నీఉత్తరం అందగానే వెంటనే వార్త తెలుపుమన్నావుగదా అని తంజిని పంపాను. అదిసీకు చేరేవుంటుంది. నువ్వు ఎక్కడున్నా, క్షేమంగా వుండి, పదికాలాలపాటు సంతోషంకో వుండడమునే ఈపెంచిన మమకారం కోరుతున్నదిలెప్ప యీకేమీలేదు. నీన్న చూడాలని చాలాభ్రమగవుండమ్మా! దగ్గరా దావా? పోనీ ఓపారివచ్చి చూసిపోదామన్నా బోలెడంత దూరముగదమ్మా తల్లీ! అరవిందకు నాఅశీర్వాచనాలని చెప్పుమియినరూ ఎక్కడినో ఒకచోట ఖులానాగావుంటే నాకదేపదివేలు.

ఇల్లు—నవీనచంద్రుడు. '

అని తానింతిమందు కోమలగా సి ఉత్తర యొక్క సకలును నవీనచంద్రుడు చెల్లాయమ్మకు చదివి వినిపించడమును పూర్తి చేశాడు.

౮

ఆరాతిసాయంకాలం చెన్నై స్టేషన్లోయోనుంచి నచ్చీ రావడంతోనే 'పెళ్ళికొడుకు నచ్చినట్లీనా?' అని అరవింద సడిగాడు. 'అద్రాదు బాగానేవున్నాడు కాని' అని అరవింద ఇంకా ఏమోచెప్పబోగా

“కాని—అని—అలహంసచదుకూడా యెందుకూ? అతగాడికొచ్చిన నంకయేమిటి? వన్నుకుడిలా వున్నాడు.” అని బెచ్చ అన్నాడు

“మంచిదర కన్నకూ మన్నుకుడిలాగునే వున్నాడుకాని మొకస

“మొకకు సచ్చలేదా యేమిటి ఆకరాడు?”

ఆమె అభిప్రాయం ఆలాగే తెలుస్తుంది.

‘స్వచ్ఛంగా అడుగు! నచ్చుకపోతే మరోసంబంధం చూదాము. అన్నీ! ఆమెకు సచ్చిన సంబంధం ముకు మాత్రమేమిదుకూ? అతిన్నిమాత్రం మొక పూర్తిగా సచ్చింది. ఈమెనే చేసుకోవాలని అతడుకొన్నగా ఉబలాట పడులాడ పనుతున్నాడు—

‘చెప్పేమాటలనుబట్టి, అతను యిష్టంలేకగా తోస్తుంది.

‘ఈమెకునడాలు—తోచడాలు యెందుకూ? ఆమెను స్పష్టంగా అడగలేకపోయినావు?’

‘అవకే? ఎన్నిసార్లగి? గివా ఆమె చెప్పినంతేదు ఏమెయ్యరా? ‘మీరు దిరకూ సచ్చునే నాకూ వచ్చినట్లే’ అని ముఖావంగా అంటుంది.

‘అలాగునుతే ఎల్లాగు అగలినా? ఇంకా? న్యరగోగ్లా? మొకమాటకడితే యెలాగూ?’

‘మనం కిష్టపడి సుకొచ్చిన సంబంధం సచ్చలేదంటే నాగుంక దని అలా అంటున్నట్లుగా నాకు తోస్తుందిమరి!

‘నాగానేవుంది. ఆమె యిష్టంలేకకుంక!’

‘దొడ్ల మొక్కలకు కిళ్ళుపోస్తున్నారట్లేవు.’

“యేమిటి? ఆమెచేత ఎంకుకుపోయివున్నావు మొక్కలకుకిళ్ళు’

‘ఏం చెయ్యవున్నాకూ? ఎన్నివిధాలచెప్పినా వినిపించా పోవుంది.

ఆమెకు మొక్కలకు కిళ్ళుపోయకనుంటే చాలాసరదా?

‘ఇలాపిలు. ఇందాకా కల్లకొడుకు వచ్చిచూడటం అడావికిలో గల్లపీఠకల్లకొని మున్నాబును చేసుకనునేను సరిగా చూడవయినాలేను’

‘గల్లపీఠ మన్నాబులో మీరు చేసుకను చూడారంటే వినిగా

మూర్ఖపోతారు. అదేపదిమాట్లు ఆలాటంటే దిష్టితగులుతుందేమోగూడాను. ఈనాటి గశ్శచీర ముస్తాబులోని రేణుకముందు ఏరంభా ఊర్వశీ కూడా పనికిరాదంటే నమ్మండి స్త్రీఅయిన నాకూడా వలపునుబట్టించే ఆమె రూపసంపద నెవరు వర్షించగలరూ? పెళ్లికొడుకూ మీరు వెళ్లి పోయిన అనంతరం రేణుక నెంతసేపుచూసినా నాకు భ్రమ తీరిందిగాదు. మీరునామాటలు నమ్మినారే-నమ్మకపోయిన సరే అప్పుడింక నేనేంచేశానో మీకు తెలుసామరి. నిలుపుటద్దం ముందునిలుచుచి తనముస్తాబు సొర భ్యాన్ని తిలకించుకొంటూవున్న రేణుకను గట్టిగా కాగలించుకొని నావర దాలంతా తీర్చేనుకొనేట్లు ఒక్కసారి ముద్దుపెట్టుకొన్నాను. ”

“ నయమే! ఇంకేమయినా చేశావుగాదు. ”

“ పోండి పాడుమాటలూ మీరూను. ”

“ పాడుపనులుచేసిన నువ్వు బాగానేవున్నావు. ”

“ నేనేం పాడుపనులు చేశానూ? ”

“ ఈచేసినపని పేనేమిటో! ఆడవాళ్ళను ఆడవాళ్ళు కొలిచుకో ని ముద్దుపెట్టుకోవడం మెక్కడయినా విన్నావా? ”

“ బాగుంది. సౌందర్యాస్వాదనకు ఆడ మగ వినక్షణవేమిటి? ఇప్పుడొక చిన్న లేగదూడ ఎంతో అందంగా మనకళ్ళకు కనిపిస్తే, దాన్ని మనం ముద్దుపెట్టుకోమూ? అట్లాగే ఒక గులాబీపువ్వునుకొండి-చూమిడి పండనుకొండి. ఇట్లాగే మరోటీ-మరోటీకూడా అనుకొండి. అన్నింటికీ ఏం గాని ఆగశ్శచీర చాలా బాగుందంటే! నేనుకూడా ఒకటికొంటాను. ”

“ ఈసారి ఆమాహుకారు వచ్చినప్పు డలాగే కొనవచ్చును. కాని నువ్వుచెప్పిన సిద్ధాంతాన్నిబట్టి, ఆగశ్శచీర ముస్తాబులోవున్న రేణుకయొక్క అపురూప సౌందర్యాన్ని చూస్తే నాకూడా ముద్దుపెట్టుకోవాలన్న కోరిక కలుగుతుందేమో! ”

“ కలుగుతే పెట్టుకోండి. సిద్ధాంతమన్నాక అందరకూ ఒకటే. అవిషయంలో నాకెంతవీటి అభ్యంతరమున్నూలేదు. రేణుకను పిలవ

మన్నారా ముద్దు పెట్టుకొందురుగాని—”

“నీ కథ్యంతరం లేకపోతే-అమెకు లేకుండావుండొద్దు? నిజంగా అన్నంతపని జరుగుతే రేణుక కాళిజోడు తీసి కొడుతుండేమా!”

“వదండి-దానికి నేనేంజేస్తాను. సుఖ మనుభవించినప్పుడు-కష్టం కూడా దాని వెనువెంటనే వుంటుందన్న విషయం మీకు తెలియనిదిగాదు

“అయితే యిప్పుడు రేణుక నొకసారి ముద్దుపెట్టుకొని-అమెచేత రెండు చెప్పుచెబ్బలు తినమంటావు ఇదేగా నువ్వు చెప్పేది?”

“బాగుంది. మీకందు కిష్టమయితేనే, లేకపోతే నేను మిమ్మల్ని నిర్బంధ పెట్టడంలేదు.

“సరే. ఏదోచేదాము. ముందుగా దొడ్లోనుంచి రేణుకను పిలు. అమెను దొడ్లోనూ-నన్నిక్కడా పెట్టే ఊరిస్తున్నావు నువ్వు?”

“అబ్బో! మగవాళ్ళేవకయినా తయారే. రేణుకను పిలుస్తానుగా ని, కొంపతీసి అన్నంతపని చేశారుసుమండీ! రేణుకసలే పె కితనమెక్కువ”

“ఎవరికయినా రెండు నాలికలు పనికిరావు.”

“మీరన్నింటికీ తయారే.” అని పకపక నవ్వుతూ అరవింద—

“రేణుకా!—రేణుకా!” అని దొడ్లోవున్న రేణుకను పిలుస్తున్నా పిలిచింది. రేణుక వెంటనేవచ్చి అరవిందకు దగ్గరగా నిలుచుంది.

“ఏమిటమ్మా! నీకెందుకొచ్చిన శ్రమయిది. పనిమనిషి పొయ్యి దూ మొక్కలకునీళ్ళు? ఎన్నిసార్లు చెప్పినా నామాట వినవుగదా! నీచేత మొక్కలకు పోయిస్తున్నానని మీబావగారు నన్ను కూడా కోప్పడుతున్నా రు.” అని అరవింద అంటే-లేదుబావా! అక్క మొక్కలకు నీళ్ళుపోయ వద్దని నాకు చెబుతూనేవుంది. కాని అపని చెయ్యడమంటే నాకుసరదా!

“అరవిందా! నువ్వు చెప్పినదాంట్లో ఏమిఅతిశయోక్తిలేదు. ఈ గళ్ళచీర ముస్తాబులోవున్న రేణుకముందు మేనక-తిలోత్తమా—కూడా పనికిరాదు.” అని బెర్రి అంటే—

“పో బావా! నువ్వలా వేళాకోళంచేస్తే—ఇప్పుడే ఈచీరను

విప్పేస్తాను. ” అంది రేణుక.

“ నీ ఘోషమాయె అంతఃపరమత్రయం చెయ్యకునుమా మూడు’ అని బెనర్జీ అంటే అరవింద విరగబడినప్పుడు మొదలు పెట్టింది. బెనర్జీ కూడా ఆపుకోలేక ఆమెతో సమంగా నవ్వాడు.

“ అబ్బా! చూడవచ్చు అరవి దా! బావ యెటువంటి కొంటే మాటలాడుతూ నాతో! అని రేణుక అరవిందజనన పట్ల కొని లాగింది.

“ ఇది అన్నిటికంటే బాగుంది, వారు చేసినవనికి నాకావమి కిక్కిరిస్తే? అంతగట్టిగా లాగుతో నొప్పి పెట్టదుటమ్మా! ” అని అరవింద దొంగబాధను అభిసరించింది.

“ ఈ ఊనులన్నింటికీ ఏం గాని రేణుకా! ఇదాకా వచ్చిన పెళ్ళి కొడుకు నీకు సచ్చాహ్ లేదో నాతో రహస్యంగా చెప్తున్నా చెప్పు ” అని బెనర్జీ రేణుకను లాలి చి అడిగాడు.

“ అంత రహస్యంగా చెప్పడానికి నాకేమయినా దొంగభయమా యేమిటి? ” అని రేణుక స్త్రోత్రంగా అంది.

“ ఐతే చెప్పు. ఇంక సాదేహమొకటి? ” అని అరవింద అంది

“ ఏమని చెప్పాలి? ” అని రేణుక తిరిగి ప్రశ్నించింది.

“ అతను అందంగా వున్నాడా? ” అంది అరవింద.

“ అతనిలో ఏమయినా లోటుంటే చెప్పు. ” అని బెనర్జీ.

“ ఏమీ లోటులేదు. అతను అందంగానే వున్నాడు. ” అని రేణుక ధైర్యంచేసి అనేసింది.

“ అయితే అతను నీమనసుకు సచ్చాదన్నమాటేనా? ” అని అరవింద స్పష్టంగా అడిగింది.

“ అది వేరేమాట! ” అని రేణుక అంది.

“ అత సందంగా వున్నాడని నువ్విప్పుడే అన్నావు? ” అని బెనర్జీ.

“ అందంగావున్న వాళ్ళందరూ మానస్సుకు సచ్చుతారన్న సిద్ధాంతం మెక్కడయినా వుందామేమిటి? ” అని రేణుక ప్రశ్నించగా, బెనర్జీ

అరవింద లిద్దరూ ఒకరిముఖాలకేసి ఒకరు తెల్లబోయి చూసు కున్నారు.

‘ఐతే ఇప్పుడింతకూ తేలివ విషయమేమిటి? ’ అని బెన్జర్.

“ ఇంక తేలడానికేముంది? అతను అందంగానే వున్నాడుగాని, రేణుకకు అతనిపై మనసుపోలేదు. ” అని అరవింద రేణుక చెప్పినదానికి వ్యాఖ్యానంచేసి చెప్పింది.

“ అంతేనా రేణుకా! ” అని బెన్జర్ ఆమెను రెట్టించి అడిగాడు. అంతే నన్నట్లుగా రేణుక తలను వంకించింది.

“ అభిప్రాయం తేలిపోయినాక, ఎప్పుడూ అతను మానింది, ఇంతకుముందే వివాహం కావలసివున్న ఒకన్నీ హితుణ్ణి వెంటనే రావలసిందని ఇంతకుముందే మదరాసు ఉత్తరంరాశాను. నేడోరేపో అతనుకూడా దిగుతాడు అనిఅంటు బెన్జర్ ఆగదిలోనుంచి మరియొకగదిలోకి వెళ్ళాడు. తరువాత ఆపెళ్ళిసంభాషణను మళ్ళించేదామనేఉద్దేశంతో రేణుక అరవిందతోఅంది

“ తాతయ్యదగ్గరనుంచి ఉత్తరమొచ్చింది నువ్వు చూశావా? ”

“ లేదుగా! నువ్వే చెప్పావు అందులోని సంగతులన్నీని. ”

‘ తాతయ్య ఉదారగుణాన్ని నాకిప్పుడిప్పుడు బోధపడుతున్నాయి. ’

“ నిజంగా ఆయన చాలా యోగ్యుడు. ’

“ గాకపోతే, నేను తనతో చెప్పనయినా చెప్పకుండా యిలా ఇల్లువిడిచి వచ్చేసినందుకు మరొకరయితే ఎంతకూ కట్టేవారూ? అఉత్తరానిబట్టి నామీద అణుమాత్రం ఆగ్రహం లేనట్లుగా కనిపిస్తోంది.

‘ఈవిషయం ఆయనఇచ్చిన తెల్లిగ్రామును చూసినప్పుడే నేనునుకొన్నా

‘నిన్ను మరీ మరీ అడిగానని తాతయ్య అఉత్తరంలో రాశాడు.’

‘ ఆయనకు నేనంటుకూడా చాలాదయ. ’

‘నువ్వు నాకెటువంటిలోటున్నా చెప్పువని-నేను నీదగ్గరవున్నా ఆయనదగ్గరవున్నా ఒకటేననీ ఆయనకు నమ్మకం. ’

‘నాయుదాయన కటువంట గౌరవభావమున్నమాట నిజం’

“మా చెల్లాయమ్మవచ్చి, యిప్పుడు తాతయ్యగారి దగ్గరనే వున్నదటకూడాను.”

“పోనీ పాపం ఆవృద్ధాప్యంలో పొటలుమెతుకులు తిననక్కరలేకుండా సమయానికి చెల్లెలువచ్చి దగ్గరవుంది.”

“ఆమెకు ఉత్తరం రాయడంతోనే ఆమె అన్నగారిదగ్గరకొచ్చి వుంది. నాక్కూడా తాతయ్యను చూడాలన్న భీమగావుంది అరవించా”

“ఆమున్నకూడా ఇక్కడకురమ్మని ఉత్తరంరాదామా?”

“అయినరాడు అరవించా-నీకు పురుడువెళ్ళక నేనే వెళ్ళివస్తాను”

“అబ్బా! చోటువస్తూంది. గదిలోకివెళ్ళి అరమాడులోవున్న ఆ ల్యాకరాపళ్ళు త్వరగా తీసుకురా రేణుకా! త్వరగారావాలి—” అని గర్భవతిలయిన అరవింద చోక్కోవడానికి, కడుపుప్పుకొని దొడ్లోకి వెళ్ళింది ఇంకలో రేణుక గ్లాసుతో మంచినీళ్ళు-ఆల్బాకరాపండ్లు తీసుకొచ్చి అరవింద కిచ్చింది. అరవింద చోక లేక బాధపడుతుంటే రేణుక తలనుప్పుకొని

“నెలలు ముదిరినవొద్దీ కొంతమందికి వేవిళ్ళుతగ్గుతాయి నీకదేమీ కనడదేమిమ్మా అరవించా! ఎనిమిదోనెలకూడా వెళ్ళింది. వేవిళ్ళు ఇంకా కొంచమయినా తగ్గులేదు.” అని రేణుక అంది.

“ఏమోనమ్మా! ఈగండంగడచి బయట పడతానన్న ఆశ నాకేమీలేదు. ఇదివరకున్నప్పటికంటే యిప్పుడు చోక్కలో పోటు యెక్కువయినదికూడాను.” అని అరవింద నిరుత్సాహంతో అంది.

“అక్కయ్యా! ఇంకో నెలరోజులుదాకా పురుడురాదుగదా! ఈ లోపుగా రెండురోజులు పీలుచేసుకొని అమరగిరివెళ్ళి ఆయోగికి చూపించుకొని వద్దాము రాగూడదూ! అతను మంత్రజలమిస్తే, అనేకమందికి వ్యాధులు నయమవుతున్నాయట!” అని రేణుక అంటే—

“అవును ఒకసారి వెళ్ళివస్తే ఆ ఆశకూడా తీరిపోతుంది రేపోయల్లంకో కారులోవెళ్ళి చక్కావద్దాము రేణుకా!” అని చెబుతున్న

అరవిందకు అప్పటికిక డోకులు రావడం మానేశాయి.

రేణుక మెల్లిగా, ఆమెను తీసుకెళ్ళి గదిలో వరుపుమీద పడుకో బెట్టి ఉపచారాలు చెయ్యవల మొనలుపెట్టింది.

— —

౨

“మొన్నొచ్చిన పెళ్ళికొడుకయిన వచ్చాడా నీకు అని మదరాసునంది ఒకవరుడువచ్చి చూసివెళ్ళిన అనంతరం అరవింద రేణుక నడిగింది.

“నామనసులోవున్న అభిప్రాయాన్ని చెప్పేయ్య మన్నావా ఆ కక్కయ్యా!” అని రేణుక సందేహిస్తూ అడిగింది.

“సందేహమేమిట చెప్పేయ్య. నీలభిప్రాయానికి మేముమాత్ర ము భిన్నంగా ప్రవర్తిస్తామా రేణుకా!”

“మీరు కష్టపడి తీసుకొచ్చిన సంబంధాల నన్నింటినీ నామనసు గు నచ్చలేకంటూ వుంటే బావ ఏమయినా అనుకుంటాడేమో!”

“బాగుంది అదేమన్నమాటా?”

“ఆధయంవల్లనే, ఈతస్తుకూడా నచ్చలేదని చెప్పడానికి సందే హిస్తున్నా నక్కయ్యా!”

“పోనీరేణుకా! నచ్చకపోతే యిప్పుడొచ్చిన ప్రమాదమేనీలేదు”

“ఈవచ్చిన యిద్దరువరులూకూడా ఎందువల్లనో నామనసును ఆకర్షించలేక పోయినారు. వానిలో లోటుండంగాదు నేనుచెప్పేది. వారి ముఖాలను చూడగానే నాకోవిధమయిన ఏనగింపుభావం జనించేది గాని, ప్రేమభావం ఉదయించలేదే. ఇందుకు కారణమేమిటో నేను చెప్పలేను. ఈ షయాన్ని చెప్పడానికి నేను సిగ్గుపడుతున్నాను.

“నీలభిప్రాయం నాకు తెలిసిందిరేణుకా! ఈవిషయం చెప్పడా నికి సిగ్గుపడితేఎల్లాగు? నీకష్టంలేకభర్తను కట్టిపెట్టి, నీనూరేళ్ళ బ్రతుకును దుఃఖబాజనం చెయ్యడానికి మాకుమాత్రం మిప్పను ?”

“ మనసులోని విషయాన్ని దాచుకోలేక నీదగ్గర అనేకాను. అర విందా! ఈమాటలే మళ్ళీ బావదగ్గర చెప్పమంటే చెప్పలేను. ”

“అక్కణ్ణేదు. నేను వారితో చెప్పి మరోసంబంధం చూడమంటా.

“ ఇప్పుడాపనికి తొందరలేదులే అక్కా! నువ్వు ముంతెడునీళ్ళు పోసుకుని బయటపడ్డ అనంతరం స్థిమితమీద చూడొచ్చులెద్దు! ”

“ నేను పురుడుపోసుకొని, పదిమందిలోనూపడి, తిరిగి బ్రతుకు తానన్న నమ్మకం నీకుందానేమి కా! ”

“ ఛా! అవేమాట లక్కయ్యా! గర్భిణిసమయంలో నీకింటి ఎక్కువ బాధపడ్డవాళ్ళు-పురుట్లో అధికయంతన ననుభవించినవారూ అ నేకమందిడివ్నారు. వారావిధంగా అప్పుడు సుఖద్రవ్యమువడమేగాకుండదరి మిలాను ఇంకాఅనేకమంది కొడుకులను, కూతుళ్ళనుకని, సుఖంగావున్నారు

“ నాకా నమ్మకంలేదు నేమి కా! ”

“ అటువంటిమాట లనకక్కయ్యా! నేవినలేను. నువ్వీ ఒక్కపురుషు డుతోనేగాకుండ ఇంకా పదిమందికొడుకులు కూతుళ్ళుకని సుఖంగుంటావు

“ ఆయోగిదగ్గరకు వెళ్ళివచ్చినప్పటినుంచీ, నాకాదైర్యంలేదు. అ తనివల్లను నాకేమీ లాభంలేకపోయింది సరిగదా! నారోగంకూడ ఎక్కు వవుతూంది. అతననేకమందికి కుదిర్చాడు. అతన్నిచాలామహిమిచ్చాది. అ టువంటి గొప్పవాడే నాకేమీ చెయ్యలేనప్పుడు నాకింకేకలేవుంటుంది.

‘అ! అతనుమాత్రం భగవంతుడావమిటి ఏదోఇస్తాడు తగ్గినవాళ్ళ కు తగ్గుతుంది. లేనివాళ్ళకులేదు. అంతమాత్రంచేత అదై ర్యవడవద్దు.

“ నువ్వేన్ని చెప్పినా, నాకు బ్రతుకుతానన్న ఆశ చాలాతక్కువ గావుంది ఒకవేళ నాప్రాణం ఇట్టట్టయితే నువ్వు మీతాతగారిదగ్గరకువెళ్లి పోతావుగాబోలు. నన్ను తీసుకొచ్చినందుకు నేనేమీ చెయ్యలేకపోయాను

“ నీకు మకిపోయినట్లైంది’ శుభంమల్లే ఈపాడుమాట లేమిటి! ”

“ నాకెందుకో అంత అదైర్యంగా వుంది నేమి కా! ”

“ నీకంత భయంగావుంటే, ఇంకోవారంతోజలకు పురుడు వస్తూ

దనగానే దొరసాని హస్తటలులోకి వెళ్ళివుందాములే అరవించా! ”

“ నువ్వుకూడా వస్తావామరీ? ”

“ సరి. నేనురాకుండా ఎక్కడకు వెడతాను అరవించా? అహర్నిశములు నిన్నే కనిపెట్టుకొని వుంటాను. ఈపురిటిసమయంలో నిన్నువిడిచి పెట్టివుంటే నాప్రాణాలుమాత్రం నిలుస్తాయా అరవించా? ”

“ నేనంటే నీకంతటి వాత్సల్యమూ వుందని నేనెరుగుదును. ”

‘నీకొచ్చిన భయమేమీ లేదు. అననసర మయిన భయమేతా పెట్టుకొని మనసును పాడుచేసుకోకక్కయ్యా! వ్రతిరోజూ కొన్నివందల మంది నుఖప్రసమై బిడ్డలను కంటూవుండడమును మనం చూడడంలేదూ? నీకిదే తొలిచూలుకావడంవల్ల ఇలా బెంగగావుంటుంది కొంచెం? ’

‘ నువ్వనేకవిధాల ధైర్యం చెబుతున్నావు కాని, నాగుండెల్లో ఎప్పుడూ ఏదో అదటుగానే వుంటుంది రేణుకా! ’

అని అరవించా రేణుక లిద్దరూ పడకగదిలో ఒకే మంచంమీద పడుకొని మాట్లాడుకొంటూ వుండగ, అక్కడకు బెంబి వచ్చాడు. రేణుక వెంటనే అరవించ వక్కలోనుంచి లేచి, కొంచెంయెడంలో నిలుచుంది.

బెన—అప్పుచెల్లెళ్ళిద్దరూ ఏదో రహస్యాలోచనచేస్తున్నారల్లేవుంటే,

అర—మీగోల మీది రహస్యాలాలేవు—అలోచనా లేదు. ఈ పురుడు ఎలా వెతుతు.దో నేను తిరిగి ప్రజల్లో పడతానా పడడం అని బెంగపెట్టుకొని పోయివున్నాను.

బెన— అంత బెంగయెందుకూ?

అర— నాశరీరిస్థితి మీకేం తెలుస్తుందీ?

బెన—ఎలావుండేమిటి?

అర— ఎలా వుందనిచెప్పనూ? ఈగండం గడిస్తే అంతేచాలు.

రేణు—ఇంకో ఐదిహేనురోజులకు పురుడువస్తుందిబావా! ఎంచుకయినా ముందేది. ఇప్పటినుంచీ దొరసాని ఆస్పత్రిలో చేర్చిస్తే మంచిది. ఈలోగాగా వారు నుఖప్రసవము కావడానికీ మందులు ఇస్తువుంటారు.

బెన—అస్పత్రిలో చేరడమెందుకూ? దొరసాని మనముంటికే వస్తాగా నేను కబురుపంపితే.

అర—అల్లాగ్గాదు. మన కక్కడవుంటేనే ఎక్కువ సదుపాయం. యెన్ని మాట్లాని వస్తుంది దొరసాని.

బెన—ఎన్ని మాట్లాయినా వస్తుంది. తగినంత డబ్బుయిస్తాము ఏ?

రేణు—అదిగాదు. మనం హాస్పటలులోనేవుంటే ఊతూకానికీవచ్చి చూస్తుంటారు. అక్కడ ఒక్కదొరసానేగాకుండా ఇంకాచాలామంది డాక్టర్లుంటారు. అందువల్ల మనం హాస్పటలులోనే వుండడం మంచిది.

అర—భోజనాలు?

బెన—నంటలక్కనాడి హాస్పటలుకు తీసుకొస్తుంటుంది. లేకపోతే అక్కడనే మరోమందుగదులను ప్రత్యేకంగా తీసుకొన్నామూ అంటే నంటకూడా అక్కడనే చేయించుకోవచ్చు.

అర—ఇదిబాగుంది.

రేణు—మిగతా వ్యవహారాలన్నింటినీ ఎల్లాగునయినా సరిపెట్టుకోవచ్చును. కాని ఈవేళే హాస్పటలుకు వెళ్ళి అవసరమయిన ఏర్పాట్లనున్నీంటినీ చేయించుబావా! రేపే వెళ్ళిపోదాం.

బెన—సరే. ఇక్కడికివ్యవహార మైంది. ఇక నీపెళ్ళి వ్యవహారమేమిటి?

రేణుక మాట్లాడకుండా తలవంచుకొని నిలుచింది.

బెన—అతను వచ్చి వెళ్ళాడుగదా! అతనికేమి చెప్పనుమరి.

అర—రేణుకకు అతన్ని పెళ్ళిచేసుకోవాలని లేద డీ? నచ్చలేదటాడి మరో మంచిసంబంధం చూడండి త్వరగాను.

రేణు — దానికయినా యిష్టపొచ్చిన తొందరేమీలేదు అక్కయ్యకు పురుషేశ్వరికూ ఈపూసులేమీ అడవన్నబావా!

అర—అలాగేలేవమ్మా! పురుడు వెళ్ళేకమాటేయిది.

బెన—అలాగేచూదాము స్థిమిలంగా నేనెరిగివున్న స్నేహితులంకా చాలామందివున్నారు. వివాహాలు కావలసినవారుఒకేసారి పదిమందికీ

ఉత్త రాలు రాస్తాను. అందులో నచ్చిన వరుణ్ని వరుణోపమ్యు. సరా

అర—మా రేణుకకు స్వయంవరమన్న మాట?

రేణు—పోలక్కా! నువ్వుకూడా అస్థమానూ వేళాలోళమే.

అర—నీకు పెళ్ళిచేసి ముచ్చటగా చూడాలని మాకుచాలా సర
దాగా వుండమ్మా? అందునల్ల మధ్యమధ్య నోటితో అనుకొని అయినా
కొంత తృప్తి వడుతూ వుంటాము.

బెన—అంత ముచ్చటగా వుందిగాబట్టే, అంతకంతకు వెనక్కు
వెడుతూంది రేణుక పెళ్ళి.

రేణు—పోనీలే వెడితే వెళ్ళింది. నన్నా టూపించ నక్కరలేదు. ఇ
ప్పుడు నా పెళ్ళికొచ్చిన తొందరయేమీలేదు.

అర—ఉండవమ్మా. రేణుకా? బావగారుగాబట్టి వేళాలోళ మాడు
తున్నారు. లేకపోతే ఇంకెవరు పరాసిక మాడతారు రేణుకా?

రేణు—ఆడమను నేనొద్దన్నానా యేమిటి? వేళాలోళ మాడడా
నికి బావకు ఈ పెళ్ళికొడవతప్ప యింకేమీ కనుపించలేదుగాబోలు.

అర—అదా నువ్వేదీ? అవున-డి! ఇంకో వేళాలోళ మేదయినా
ఆడరాదూ ఈ పెళ్ళి వూసు మానేసి?

బెన—ఇప్పుడు చెప్పారుగా! ఇక ముందునుంచలాగే చేస్తానగా,

రేణు—సరే యింక హాస్పటలుకు వెళ్ళి ముందుగా అక్కడ చర
గవలసిన ఏర్పాటుల నన్నింటినీ చెయ్యండి. వేచే వెళ్లాలి అని రేణుక అన
గానే బెనో ఇంకేమీ మాట్లాడకండా, హాస్పటలుకు వెళ్ళడానికి తనకో
సం వీధిలో సిగ్గంగావున్న కారులో యెక్కి వెళ్ళాడు

—

క

హాస్పటలులోవున్న నలుగురు దొరసాను అరవిందగదిలోనేవున్నా
రు మగడాక్టర్లందరూ బయట వరండాలో పచార్లుచేస్తూవున్నారు. బెన
ర్సి తనన్నీ హితులతో డాక్టర్లతో అరవింద స్థినిగురించి మాట్లాడు

తున్నాడు. ఆపరిస్థితిలో అక్కడున్న వారెవరి ముఖాలూకూడా కళకాంతులులేవు. రేణుక అరవించ మంచందగ్గర కూర్చుని, ఆమె ప్రసవ వేదన పడుతూంటే, తానది చూడలేక ఆమెకుంటే యెక్కువగా బాధపడుతూంది. హృదయంలో ముఖాన ఆవరించిన చెమట బిందువుల నయినా తుడుచుకోకుండా రేణుక అరవించకు దొరసాని ఆజ్ఞ ననుసరించి, విసిరికర్రతో విసురుతూంది. అరవించ వొంటిమీద స్పృహలేదు. అప్పుడు బయట పెద్దడాక్టరుతో బెనర్జీ మాట్లాడుతుండడమును రేణుక విన్నది.

బెన—ప్రమాదమేమీ లేదుగదా డాక్టరుగారూ!

డాక్ట—ఆమాట చెప్పకం చాలాకష్టం.

బెన—తల్లిప్రాణాని కేమయినా అపాయం వస్తుందంటారా?

డాక్ట—వస్తే తల్లిప్రాణానికేగాని బిడ్డప్రాణానికేమీ ప్రమాదంరాదు.

బెన—ఈవేళ శిశోదయా మవుతుందంటారా?

డాక్ట—ఇంకోగంట-రెండుగంటల కాలంలో ప్రసవం కావాలి. ఈఅమ్మాయి భగవదనుగ్రహవల్ల ఇప్పటికీ బయట పడ్డప్పటికీ తరువాత నయినా, ఈకాన్పువల్ల ఈమెప్రాణాని కపాయంముంది.

బెన—అయితే, ఆమెమీద నేనింక ఆశ వదులుకో నలసినదేనా!

డాక్ట—ఇప్పుడటువంటిమాటలన్నీ యెందోబెనర్జీగారూ! ప్రస్తుతం ఈగండం గడచిపోనీయండి. తరువాతై నా మీరీఅమ్మాయిని హాస్పటలు లోనుంచి యింటికీతీసికెళ్ళిపోకండి. ఇక్కడనేవుంచి, వైద్యం నడిపిద్దాం.

బెన—చిత్తం-తమశైలవెలూవతే ఆలాగే చేస్తాను. మీదేభారం.

నాశృంగం లన్నిటిని రేణుకస్పష్టంగావింది. అంతఃముందు అరవించ అన్నమాటలు—ఇప్పుడేడాక్టరంటున్న మాటలూ ఆమెహృదయాన్ని కలచి వైచిలై. ఆమెగుండెల్లో ఏదోపెద్దరాయిపడ్డట్టుగా అయింది అరవించయొక్క అప్పటిముఖలక్షణాలను చూసినకొద్దీ రేణుకకు దుఃఖంఎక్కువ కావడం మొదలుపెట్టింది. అప్పుడామె కళ్ళనుంచి అప్రయత్నంగా కన్నీరు కాల్యలై పారడం మొదలుపెట్టింది. ఈసమాచారాన్ని తెలుసుకొన్న

దొరసాని ఊరుతోమచి సౌజ్ఞ చేయడంవల్ల రేణుక ఆమెభాన్ని లోలోపలనే దిగమింగింది. నాఆదినుంచీ అతివాత్సల్యంతో సోదరికంటే యెక్కువగా చూసుకొంటున్న అరవింద కలవ్రంటుందోఅని రేణుక మితిలేనిదుఃఖము ననుభవించింది. నిమిష నిమిషానికి ఆమె అరవింద ముఖలక్షణాలను పరీక్షిస్తూ, ఆమెనుఖప్రసవమై బయటపడిందీఅంటే, భగవంతునికి మొక్కులు చెల్లిస్తాననీ-అయ్యవార్లకు జాతర్లుచేయిస్తాననీ-తిరుపతికొండ కెక్కుతామనీ సత్యనారాయణ వ్రతంచేస్తామనీ, అనేకవిధాలుగా మొక్కు కుంటూంది. ఇంతలో బయటి వరండాలోవున్న బెనర్జీ రేణుకను పిలవడంవల్ల ఆమె అక్కడకు వెళ్ళింది. అరవిందయొక్కస్థితిని అతడామె నడుగుతున్నాడుఆమె అతనడిగినదానికి సమాధానం చెబుతూంది.

‘పైమునోటుచేయండి. చుగపిల్లవాడు’ అని లోపలనుంచి ఏ శ్రీశాస్త్రిరో అనడంవల్ల, అందరూ ఒక్కడొకరినంటూ నిశ్శబ్దంగా పూయకొని పార్కించుకొన్నారు. రేణుక రెండడుగులలో గదిలోకివెళ్ళింది. అరవింద కళ్ళు విప్పచూసింది. ‘రేణుకా! రేణుకా!’ అని పిలిచింది.

“ఇక్కడ-ఇక్కడనే వున్నానక్కయ్యా! నీకేమీ భయంలేదు.” అని అంటూ రేణుక వెళ్ళి అరవిందచేయిని పట్టుకొంది. శ్రీశాస్త్రి-మంత్రిసానులు-వాళ్ళు చేయవలసిన పనులను వారుపూర్తిచేశారు.

‘మీబావనిక్కడ?’ అని అరవింద రేణుక చెయ్యిపట్టుకొని అడిగింది

‘బయట వరండాలోవున్నాడు. పిలవవన్నావా?’ అని రేణుక అడగ్గా

‘ఇక మగవాళ్ళు లోపలకుగావచ్చును’ అని శ్రీశాస్త్రిరు చెప్పడం తోనే, అరవింద తన్నుగురించి అడుగుతున్నమాటను వినిన బెనర్జీ రెండడుగులలో గదిలోనివెళ్ళి—

‘ఇక్కడనేవున్నాను అరవిందా! నీకొచ్చిన భయమేమీలేదు. అని అంటూ ఆమెమంచానికి చేరువలోనిలుచుచు, ఆమెక్కడో ‘కేసు-కేసు’ అని యేడుస్తూ పడుకొనివున్న తనసతి బింబువయిపుచూసి ఆరదనాహ్వానం చెల్లుతుంది.

‘నేను బ్రతుకుతానుటండీ? రేణుకా! నన్ను విడిచిపెట్టకుండా వున్నావా?’ అని అంటుండగానే అరవిందకు కళ్ళంటనీళ్ళు జలాజలా రాలి, పక్కలోని శిశువును తడిపాయి.

‘తప్పు అక్కయ్యా! అలా ఏడవగూడదు. ఇప్పుడు నీకొచ్చిన ప్రమాదమేమిటలేదు. ఇంతమంది డాక్టర్లున్నారు—బావడన్నారు—నేమయిక్కడ నీదగ్గరకేవున్నాను. అలాకళ్ళంట నీళ్ళు పెట్టుకో కూడదు. నీబిడ్డను నొక్కసారి కళ్ళుప్పి చూసుకో—’ అని అంటూ రేణుక, అరవింద కళ్ళంట కారుతున్న నీళ్ళను తుడిచి తనచేతులతో బిడ్డనదిమిపట్టుకొని కళ్లారా ఒక్కసారి చూసుకుంది.

‘నాబిడ్డనాకు దక్కుతుందా? నేనాబిడ్డకు దక్కుతానా? చెప్పు, రేణుకా! నువ్వు చెప్పు—’ అని అరవిందాటే తిరిగి ఆమెకళ్ళల్లోనీళ్ళు తిరిగాయి.

‘ఇప్పుడు నువ్వటువంటి మాటలేవీ అనకూడదు అరవిందా! యిప్పుడు నీకికేమీ భయంలేదు. ప్రమాదావస్థ దాటిపోయింది.’ అని రేణుక అరవిందకు ధైర్యం చెప్పింది.

ఇప్పుడు నీవంటల్లో ఎలావుంటే అరవిందా! అలా ఆధైర్యపడుతున్నావెందుకూ? అని బెనర్జీ అడుగుతే అరవింద అతనితో ఏమో చెప్పాలనుకొంది కాని ఆమె కంఠటి ఓపికలేకపోయింది.

‘ఇంక అందరూ బయటకు వెళ్ళిపోండి ఒకగంటసేపయినా ఆమె విశ్రాంతి తీసుకోవాలి—’ అని దొరసాని ఇంగ్లీషులో అనడంవల్ల అందరూ ఆగది విడిచిపెట్టి బయట వరండాలోకి వెళ్ళిపోతుంటే రేణుకకూడా అక్కడనుంచి వెళ్ళిపోబోతుండగా, అరవింద ఆమెచేతిని విడిచింది కాదు.

‘నువ్వొక్కడైనావుమాత్రం రోగిని మాట్లాడించకుండా ఇక్కడఉండు. అని లేడీడాక్టర్లు రేణుక అక్కడను ఉండడానికి అంగీకరించడంవల్ల రేణుక, అరవిందకూ ఎక్కడలేని సంతోషమూవచ్చింది.

‘రేణుకా!’ అని అరవింద ఏమిటో చెప్పబోతుంది.

‘మాట్లాడకక్కయ్యా కళ్ళుమూసుకొని పడుకో! లేకపోతేడాక్టర్లు

కోప్పడుతుంది. ఇప్పుడు నీకు విశ్రాంతి అవసరమట!

“ఒక్కమాట!” అని అరవిందఅన్నది.

‘ఒద్దు-ఇప్పుడేమీ మాట్లాడవద్దు నువ్వు మాట్లాడావంటే నేను కూడా బయటకు వెళ్ళిపోవలసి వస్తుంది! అని రేణుక అనడంవల్ల అరవింద ఇంకేమీ మాట్లాడలేదు. కళ్ళుమూసుకొని పడుకొంది.

అప్పుడు రేణుక అరవిందకు విసినకర్రతో వినదుతూ తనలోఆలోచించుకోవడం మొదలుపెట్టింది. ‘పాపమీమె కెలావుంటుందో యేమిటో పెద్దడాక్టరు బావతో చెప్పినమాటలు విన్నప్పటినుంచీ నాకడుపులో వెయ్యి కొరకంచులు దహించుకొని పోతున్నట్లుగావుంది నాకు తలదండ్రులు లేనిలోటూ-తోబుట్టినవాళ్ళు లేనిలోటూ కనుపించకుండా ఈమె అందరికం ఒకకూడా యెక్కువగా వెయ్యికళ్ళతో కనిపెట్టి చూస్తున్నదినన్ను. ఈమెయొక్క పవిత్రవాత్సల్యం చూసుకొనేగదా, నేను చిన్నప్పటినుంచీ కంటికి రెప్పలాగున కాచి, పెంచిన తాతయ్యనుకూడా కాదని అతనితో చెప్పనయినా చెప్పకుండా అరవింద రమ్మండమే తడవుగా ఈమెతోవచ్చే శానూ? నేను గోరంత పనిచేస్తే ఆమె ఓర్పుకోలేకపోయేది. మొక్కలకు నీర్లుపోసినంత మాత్రాకే. నేనలసిపోతానని బెంగపెట్టకొనిపోయేది. ముందు నేను తింటేనేగాని తాను తినేదిగాదు ముందుబట్టరాది-ముందు తిండినాది. ఆమెకు నేనంటే యింక ప్రేమ యెందుకో? అరవింద నన్నింత అధిక వాత్సల్యంతో చూస్తుండడమును కనిపెట్టిన బావ తనలో యేమనుకొంటున్నాడో యేమోగాని పయికిమాత్రం అతనుకూడా నన్ను ప్రేమగానే చూస్తున్నాడు. అతనలా చూడ్డానికి అరవింద వాత్సల్యమేకదా కారణం? తానయినా కొనుక్కోకుండా, సరదాగా అవురూపంగావస్తూన్న ఆగళ్ల చీరను ముందుగా, నాకేగొంది మూడువందల రూపాయలూపోసి, ఇటువంటిగాఢమయిన ప్రేమ కన్నతండ్రికీ, తల్లికీ అయినా వుంటుందని నేనుఅనుకోను ఈమె పోతే వాత్సల్యం నన్ను సర్వదుఃఖాలనూ మరిపించి.ది. అన్నికష్టాలూ మాయంచేసింది.

అయిదారువేలు ఖర్చుపెట్టి నాకు పెళ్ళిచేయడాని కూడా నిశ్చయం చేసింది! భర్త కేమని చెప్పిందో యేమిటో-ఆమె చెప్పినట్లుగానే అతనుకూడా చేయడానికి సమ్మతించడం మొకచిత్తం. నేనామెకు కడుపునబుట్టిన తోబుట్టువునుగాను-ఆప్త బంధువురాలను గాను-రక్త సంబంధమున్నదానినయినాగాదు. కేవలం ఒక స్నేహితురాలిని. చిన్నప్పుడు చదువుకొన్న సహాభ్యాయని. నేనింకా యెంతమందితో కలసి చదువుకొనలేదూ! వారందరూ ఇప్పుడేదే? కంటికయినా అగుపిస్తున్నారా? ఎవరకూలేవి బలవత్తరసంబంధాన్ని ఆధగవంతుడు అరనిందకూ నాకూ ఎందుకు కలిగించాడో ఎవరు చెప్పగలరూ? బిడ్డ తల్లివక్కలో పడుకొని ఎంతనిశ్చలంగా న్నరసోకున్నాదో! మూడుమూర్తులూ తల్లిపోలికకనుకనే ముద్దయి మూటకడుతున్నాడు. బిడ్డమీద చేతులుచేసి హృదయానికి హత్తుకొని అరవిందకళ్ళు మూసుకొంది. నిద్దరపట్టిదల్లేవుంది మాతృప్రేమ నిద్దరలోనయినా బిడ్డను మరువదుగదా! అని తేజుక చాలాసేపటివరకూ తనలో ఆలోచించుకొంటూ అరవిందవయిపు ఆమెబిడ్డవయిపూచూసి నిద్దరలోవున్న వారిద్దరకూ ఉపచారాలు చేస్తూంది. మరికొంతసేపటికి అరవిందకళ్ళువిప్పిచూసి, దాహమన్నట్లుగా నోరుతెరిచింది. వెంటనే తేజుక దావ్తు చెప్పినవిధంగా అక్కడిబల్లమీదవున్న ద్రాక్షపండ్ల రసమును ఆమెగొంతు కలోపాసింది. అరవింద పదిగటకలవరకూ మింగి యిక్కాలు నన్నట్లుగా తలవూపింది. తేజుక తిరిగి ద్రాక్షపండ్లున్నాసును బల్లమీదపెట్టిమూడంగురగొచ్చి-ఏంటక్కా! ద్దగపట్టిందా? ఇప్పుడెలావుందీ? అని అడిగింది.

అరవింద ఒకసారి బిడ్డనైపుచూసుకొని 'తేజుకా! ఇప్పుడునాకు నుంచి ముగిసాగానే వుందిగ' యిండాకిటినుంచీ నువ్వొక్కడనేవున్నావా 'ఇక్కడనే వున్నానక్కా!' అని తేజుక బజబుచెప్పింది.

'అయ్యో! భోజనమయినా చెయ్యగలవా అప్పటినుంచీ యిక్కడి నే యెందుకు కూర్చున్నావు తేజుకా!'

'నాభోజనానికిప్పుడేమీ తొందరలే! ప్రొద్దుటకాఫీతాగావులే.

‘మీ బావయెక్కడ?’

‘భోజనంచేసి-ఒకసారి స్టుడియోకి వెళ్ళివస్తానని చెప్పారునాతో వారోచ్చాక నేను భోజనానికి వెడతాను.’

‘చాలా పొద్దుపోయినట్లుంది నువ్వు వెళ్ళి ముందుగా భోజనంచేసి రా రేణుకా! ప్రొద్దుటనగా తాగినకాఫీ ఇంకా ఇప్పటిదాకా కూర్చుందా గడియారం మూడుగొట్టడం నేనిండాకనే మగతవిద్దరలో విన్నాను.’

‘నాభోజనానికేమీ తొందరలేదక్కయ్యా!’

‘మీ బావ కొడుకును చూస్తున్నా ?’

‘చూసుకొన్నారక్కా! దానికేంగాని, నువ్వొకా కళ్ళుమూసుకొని పడుకొంటునే మంచిదేమో! ఇప్పుడు నీవట్లా ఎలావుండక్కా!’

‘నాకేంరేణుకా! ఇప్పుడు నా కెంతో కొత్త శక్తి వచ్చినట్లుగావుంది. మంచి ఉత్సాహంగావుంది నువ్వు పాపను ఎత్తుకొని ముద్దాడావా?’

‘లేదేక్కా! ఎత్తుకోవడం చేతకాదు. నలిగిపోతాడేమో! ఇప్పుడు అప్పుడే ఎత్తుకొంటానని వూరుకున్నాను.’

‘భయంలేదమ్మా! ఎత్తుకొందువుగానీ-నిద్ర లేచాడుకూడాను.’ అనిచెప్పి అరివింద రేణుకను ముంచుకొని కూర్చోమని చెప్పి, తనబిడ్డనా మెట్లో పెట్టండి. రేణుక అబిడ్డనుముద్దాడి—

‘అక్కా! అచ్చంగా నీపోలికేనే! ముద్దులుమూటకడుతున్నాడు పెద్దజుట్టు చారడేసి కళ్ళూను.’

‘ఇప్పటినుంచీ ఈబిడ్డ నీదిగాని నాదిగాదు రేణుకా!’

‘అనేమాటలూ?’

‘నేనెప్పుడయినా నీతో వేళాకోళ మాడనా రేణుకా!’

“లేదు.”

‘రేణుకా! నేనిలా మాట్లాడుతున్నానని నువ్వేమీ అనుకోకు. నాకిప్పటిలో ఏమీ భయంలేదుకాని-ఎప్పుడయినా నాపొగ్గాలుపోతే, అప్పుడు నువ్వే యీబిడ్డకు తల్లివై—కాపాడాలమ్మా!’

రేణుక కళ్ళంట నీళ్ళు జలజలాలి, ఒడిలోవున్న బిడ్డవీడవడ్డ
లు బెంగిలో కరన్నమాట లామెకుండెల్లో మారుమోగాయి

‘అలా ఏడుస్తావెందుకు రేణుకా! ఇప్పుడు నాకేమీ భయంలేదు
లే. ఎందుకయినా మందిదని ఎప్పటిదో యిప్పుడు చెబుతున్నానంతే’

రేణుకకళ్ళంట నీరుకాయస్తూనే అరవిందముఖంలోకి చూసింది. ఇ
మెనుమంటి మాటలాడవద్దని చెప్పునామనుకొంది కాని ఆమెకంటః శోక
బుద్ధిపైపోవడంవల్ల మాటరాలేదు. బయట వరండాలో అంతకుముందు
పెద్దడాక్టరు బెంగిలో అన్నపాడుమాటలామెనుతిరిగి జ్ఞాపకం సచ్చాయి.

‘నీకీతవరకూ వివాహం కాకపోవడం చాలామంచిది రేణుకా!’

‘అక్కా! అక్కా! అదేంటి అలా మాట్లాడుతున్నావు ముఖ
లక్షణాలుకూడా అలా మారిపోతున్నా యెందుకూ? ఇంకాలోనే ముఖ
మట్టాల్లేబోయిందేమో అక్కా! అయ్యో! అయ్యో! కళ్ళుకూడా మూ
సేస్తున్నావెందుకూ? పెద్దడాక్టర్ను పిలుచుకొన్నాను. బిడ్డని తీసుకో—’
అని రేణుక లేవబోతూవుంటే, అరవింద ఆమెను చేతిలో సాగజ్జ చేసి వా
ళ్ళవద్దకుచెప్పింది. రేణుకకు లేవడానికి కాళ్ళురాలేదు నాట్లాడడానికి నో
రురాలేదు. అంతతేధారాపాతంగా కాయన్న ఆకళ్ళతోనే అరవిందముఖం
లోకి పచ్చిదానిలాగున చూస్తూ-ఒడిలోని బిడ్డ అలాగే కూర్చుండిపోయింది.

‘రేణుకా! ఈబిడ్డను నీకడుపులో పెట్టుకో! ఈసితినీది-ఈసంసార
మనీది బావనే పెళ్ళిచేసుకో అని అంటూనే అరవింద కళ్ళుమూసింది.
‘అక్కా! అక్కా!’ అని రేణుక పెద్దపెట్టిన ఏడవడం మొదలుపెట్టింది.
ఆమె యేడుపునువిని డాక్టర్గిండ్లటూ పరుగెత్తుకొవచ్చారు. అప్పుడే స్టూడి
యోనుంచివచ్చిన బెంగి కారుదిగి వడివడిగా ఆమెనుచూశాడు ఏముందీ?

— — —
౧౦

‘‘ అత్తగారం జరుగుతుందని మన మెప్పుడయినా అనుకోనయి
నా అనుకొన్నామా చెల్లెమ్మా? ’

‘అయ్యో! ఎంతపని జరిగిందన్నయ్యా. ఇరవై యేళ్ళయినా పూర్తిగాని అరవింద కప్పుడే నూరేళ్ళుండినాయి. ఆమాయకాను పావితకు రాకపోయినా తీరిపోను. ’

‘అరవింద పోయిందని రేణుక రాసినప్పటినుంచీ నాకడుపున వుట్టిన బిడ్డపోయినంత దుఃఖంగావుంది చెల్లెమ్మా! భార్యయొక్క ఈయర్థం నానికి బెనర్జి ఎంతగా దుఃఖిస్తున్నాడో! తోబుట్టినదానికంటే తన్నెక్కువ వాత్సల్యంతో చూసుకొన్న స్నేహితురాలు పోయినందుకు మనరేణుక యెంతగా కమిలిపోతుందో! ’

“ అదిరాసిన ఆఉత్తరంలోనే రేణుక తనదుఃఖాన్నంటిటిని గుమ్మరించేసింది చూడలేదన్నయ్యా? ’

‘అవునవును. ప్రాణసమానురాలయిన స్నేహితురాలిని పోగొట్టుకొన్న తానిక బ్రతకడమే అనవసరమని గాస్తూదిరేణుక. ’

‘ కొంతటిసి అరవిందపోయిన దుఃఖంవల్ల రేణుక ఏమయినా అఘాతాత్మ్యం చేసిందేమో అన్నయ్యా! అందువల్ల మనం సాధ్యమయినంత త్వరితం నే దాన్ని చేరుకోవాలి. ’

‘ ఉత్తరం అందిన తక్షణం బయలుదేరి రావలసిందని రాసింది కూడాను. సమయానికి మనదగ్గర ఖర్చులకు సామ్యముండో ఉండదో అని వందరూపాయలు రేణుకేచ్చి మనకుపంపేట్లు చేశాడుట బెనర్జి—

‘ పాపం! అరవిందపోయిన కారణంవల్ల ఆయిద్దరూకూడా బేజాశక్తి పోతువు తారు. ’

‘ అరవింద పోయినాడే రేణుక ఉత్తరాన్ని ముయ్యాడ్డరూ పది దా? ’

‘ లేదు చెల్లెమ్మా! అరవిందపోయిన మర్నాడుపాసు ఈ మనియార్డరూ, ఉత్తరమూ కూడాను. ’

“ ఆయితే అరవిందపోయి యిప్పటి కెన్నాళ్ళయినట్లు? ’

‘ ఇదిగో! ఏడోతారీఖున రేణుక రాసిన ఉత్తరంలో నిన్నటిదినమున అరవింద స్వర్గధానుం చేసింది అనివుంది. ఉత్తరం రావడానికి మూడురోజు

లు వడుతుంది. ఈ పుస్తకాలుగో తారీఖుఅంటే ఈవేళ అయిదో రోజు
 'అబ్బా! ఇంతలో ఎంతములిగిందీ! ఊహానకి ఏదివస్తుందో యెవ
 చెప్పలేరుగదా!'

'అరవిందకు కలిగిన మగబిడ్డమాత్రం సురక్షితంగానే వున్నాడుట

'అబిడ్డ మాతృగండాన్ని వుట్టివుండాలి.'

'ఇక అబిడ్డనవరు పెంచుతాడు?'

'బెంజ్జి గొప్పశ్రీమంతుడుగదా, తిరిగి వివాహం చేసుకుంటాడు.'

'అవును మరిలేకపోతే ఆపసిబిడ్డ ఎలాపెరుగుతుందీ? చెల్లమ్మా!'

'అవునున్నయ్యా! బెంజ్జి తనకిష్టంలేకపోయినా బిడ్డకోసమయినా
 తిరిగి వివాహం చేసుకోక తప్పదు.'

'ఆతనయినా మి సలివాడా—ముక్కవాడా? పట్టుమనిచూస్తేము
 వ్పయి సంవత్సరాలకంటే అధిక ముడవారనికీ.'

'తల్లిలేని తనబిడ్డను మనకిస్తే పెంచడానికి నాకెటువంటి అభ్యంతరంలేదు.

'అయ్యో! నీకెంతవైరే సర్వశక్తులూ ధారపోసి, ఆ అరవిందకు
 మరణిచిహ్నంగా వుట్టిన తనముద్దుబిడ్డను మరకె.దుకిస్తాడు అబిడ్డ నతడు
 దాడుల చేతుల్లో ఘనంగా పెంచుకోగలడు.'

'అవును. అయితే మన ప్రయాణమెప్పుడన్న యా?'

"మంచిరోజు చూసుకొని, రేపుకని, ఎల్లు డిగాని, బయలుదేరి
 వెదదాము చెల్లమ్మా! మనమాలశ్యం చేయడానికి వల్లగాదు.'

'మన మక్కడ నాలు గయిదు రోజులుండి రేణుకను మనతో
 తీసుకొచ్చెయ్యడమే గాదూ!" 'అంతే మరి.'

'పాప మరవింద తగిన వరుణ్ణి తీసుకొచ్చి, రేణుకకు పెళ్ళిచేయాలని
 కూడా అనుకొంది. ఆమెన్నీ హమెంతటి ఉదారమయినదో చూడన్నయ్యా

'సద్గుణవతు లట్టేకానం బ్రతుకరని చెప్పడానికి అరవిందే నిదర్శనం

"అవును. పాపిష్టి ప్రాణాలు కలకాలమూ నిలుస్తాయ్."

'నాలుగు రోజులువుండి, భార్యవియోగంవల్ల దుఃఖము కో తుగి

పోతున్న బెన్నీకి ఊరట వాక్యాలు పలికి ధైర్యముగొలపాలి. ప్రాణన్నే తుహిరాలు పోయిన విచారంవల్ల కుమిలిపోయే రేణుకను బుజ్జగించాలి.

‘ఒకవేళ బెన్నీ రేణుక యందింకా వాత్సల్యము గలిగి-భార్యవుం డగా ఆమెకు వివాహం జరిగించడం కుదరలేదు గాబట్టి ఈకార్యాన్ని తా నేర్పాటుకొని భార్యయొక్క కోరికను తీరుస్తాడేమో. ’

‘చేస్తే చెయ్యనూవచ్చును. అటువంటి ధనికుడు ఇదెంతవని’ ఏ దోరువేలు తనవికాదంటే రేణుకకు తగినవరుణ్ణి పెళ్ళిచెయ్యగలడు. ’

‘అతనలాచేస్తే మనంకూడా కృతకృత్యుల మయినట్లే’

‘కాదూ? ఇంతకాలమూ ప్రయత్నంచేసి, దానికిమనం పెళ్ళిచె య్యలేకపోయినాము. ఈ పాడుముండాకోజుల్లో ఎంత గోచీపాతరాయుడ యినా వేలకువేలు పొయ్యమని గొంతుకకు అంగుడులేకుండా అడుగు తూంటే, అడవిడ్డలగన్న తలిదాద్రులెందరు తమకున్న ఇల్లు వాకిళ్ళు వ మ్ముకొని సంవలపాలవుతున్నారో యెవరుచెప్పగలరూ? ’

“మనమందుకు సిద్ధపడనప్పటికీ రేణుక పెళ్ళి చేయలేకపోతున్నామే

‘చివరకు నేను నాతల్లి పెళ్ళి చూడకుండానే చచ్చిపోతానేమో! ఈవేళ కనుపించినమనిషి రేపు అవునడ్డంలేదు. ఏభై ఏళ్ళుగాటిన ముండా వాణ్ణి ఏక్షణంలో నోరుఆవలించి, ఈగుక్కెడుప్రాణాలు వదిలేస్తానో. ’

‘నువ్వుచెప్పిన షయంకూడా ఆలోచించవలసిందే అన్నయ్యా’ నూరేళ్ళుబ్రతికి భర్తతో అష్టవిశ్వర్యములూ అనుభవించవలసిన ఇరవై యేళ్ళు లేబ్రాయవుపడుచు దుమ్ములో కలిసిపోయింది. ముంచుకొస్తుంద ని ఎవరయినా ఎప్పుడయినా అనుకొన్నారా? ఇంతకుముందు నేనొచ్చిన వ్వుడు అరవించనునేనుకూడా ఒకటిరెండుసార్లు చూచాను. పోతపోసిన బంగారపు విగ్రహంలా వుండేది పావం! ’

‘చిన్నప్పటినుంచీ అనాధబాతికయై అక్కడా యిక్కడా యాచ నచేసుకొంటూ చురువుకొని-అదికూడా సాగక అనంతరం ఓమిషనుకొట్టో రొక్కలకప్పంచేసుకొని బ్రతికేది. చివరకాకష్టాలన్నీ గడిచి ఓ శ్రీమంతుడ

యిన భర్తను వివాహమాడి, సుఖద్వామనేరోజులు వచ్చేటప్పటికా భగవంతుడు చూడలేక ఆమెను తనపొట్ట న్నెక్కుకొన్నాడు. అరవింద పోయిందన్న ఈ ఉత్తరం రేణుకదగ్గరనుంచి వచ్చినప్పటినుంచీ, గుండెలో గతుకు మన్నట్లుగా వుంటూంది చెల్లమ్మా, '

'అలాగే ఆమె మన బంధుకోటిలోని మ పి గాకపోయినప్పటికీ అంతకంటే ఎక్కువ వాత్సల్యంతో మనులుతుండేది. ఆమె బ్రతికివుంటే మనకీ రేణుకకూ కూడా ఎటువంటిలోపమూ వచ్చివుండేదిగాదు. '

'ఇంతకూ మనం దురదృష్టవంతులం చెల్లమ్మా! మనవంటి లేని సంసారానికి అరవిందవంటి లోపమూ వచ్చివుండేదిగాదు. '

'జరిగిపోయినదానిని గురించి మనమెంతగా విచారించినా ఏమీ ప్రయోజనంలేదు అన్న య్యా! రేపుమంచిది మనం బతుకుదేద్దాము. అది చెల్లమ్మలంటే అలాగే వెళ్లాలని నవీనచంద్రంచెప్పి ఆమెర్నాడు కలకత్తా చెల్లెలితో వెళ్ళిడానికి ఏర్పాటు చేశాడు.

— —

౧౧

రేణుక బిడ్డవాడిలో కూర్చోబెట్టుకొని, ఒకకంట నీరుకారుస్తూ, చెంచాతో పాలుపడుతూ 'అయ్యో! అరవిందా! నిబిడ్డను నాకంతానికి చుట్టి వెళ్ళిపోయావా? నీకింతలోనే నూరేళ్ళు నిండిపోయినాయా! అయ్యో! అక్కా నీవియోగదుఃఖాన్ని భరించి నేనెలాగు బ్రతుకగలనే? అబ్బా! భగవంతు డెంతటి అనూయూపదుడై పోయినామా అయ్యయ్యో! నువ్వులేని ఈ యింట్లోనే నొక్కక్షణముండలేనే అక్కా! ఈబిడ్డకేం చెయ్యమ? బాపనిద్ర హారాలు విసజ్జించి, అహర్నిశములు మంచంపట్టి నీకోసం దుఃఖిస్తుంటే నేను చూడలేకుండా వున్నానే' అని తనలో కుమిలికుమిలి ఏడుస్తున్న సమయంలో ఆమెదగ్గరకు బెన్నీవచ్చి చేరువలో కూర్చున్నాడు.

ఈకొద్దిరోజుల్లోనే అతని రూపమంతా మారిపోయింది. అంతకు ముందు గంటకొక సూటునుధరించే ఆశీ్రమంతుడు బ్రతుకుపయిననే విర

క్తినిపొంది, మాసిన గడ్డంతోనూ, మలినంగావున్న దుస్తులతోనూ యె
న్నడూ అన్నంముఖ మెరుగని వాడిలాగునా భయంకరంగా కనిపిస్తున్నా
డు. అతనొకసారి రేణుకవయిపూమరొకసారి అమె ఒడిలోని బిడ్డవయిపూ
చూశాడు. పొంగి పొరలినచే దుఃఖాన్ని ఆపుచేసుకొని లేనిఒకను తె
చ్చుకొని రేణుకా!—

“ బావా? ”

‘ నేడో రేపో మీతాతగా రొస్తారల్లే వుందిగదూ! ’

‘ ఉత్తరంరాసి ఈవేళకు వారమయింది బావా! ’

‘ రేణుకా! మీతాతయ్యనస్తే నువ్వు నన్నూ—కళ్లుతెరవని ఈపసి
కూననూ మహామఃఖంబో ముది వెళ్ళిపోతావా? ’ రేణుక

‘ రేణుకకళ్ళంట నీరు గ్రక్కడం తప్ప యింకేమీ చెప్పలేకపోయింది.

‘ రేణుకా, మీ అక్కయ్యలాగునే నువ్వుకూడా నాయెడల ఇంతటి
ఊతిన్యమునుబూని, భార్య విరహితుడ నై వున్న నన్నూ—తల్లిలేని ఈ
గుడ్డునూ ఈఅంధకార కూపంలో దిగవిడచి వెళ్ళిపోతావా? ’

రేణుక దీనంగా బెన్నీ ముఖంలోకి చూసిందివాపం.

‘ అయ్యో! భగవంతుడు నన్నుకూడా తీసికొనిపోయి, నాహృద
యానికి హృదయమై-ప్రాణానికి ప్రాణమైన నాలరవిందను చేర్చరాదా? ’

‘ బావా! అరవింద రక్తాన్ని పంచుకొని, ఆమెయూపంతోనే పుట్టిన
ఈబిడ్డను చూచుకోవూ? ’ యిలావిచారించిన ఏలాభముందీ.

‘ చూడలేను రేణుకా! నాకళ్ళీ దారుణ మఃఖంలో గుడ్డినై పోయూ
యి ఈగుడ్డికన్నులతో చూసినా ఒకటే-చూడకపోయినా ఒకటే. నువ్వే
దిక్కుమాలిన అబిడ్డకు మాతృదేవతవై ఒక్కసారి కరుణతో చూశా
వంటే—’ అది బ్రతికిపోయింది.

‘ బావా! ’ అని. అతనికళ్ళల్లో చూసింది.

‘ రేణుకా! నే నున్నట్లుడనై యీమాటలను పలుకడంలేదు. ను
వ్వొకరిన దయారసమును నాపై చిలకడంవల్ల ఇక బ్రతుకుపై ఆశవదలు

కొని మ్రోడువారిపోయివున్న నాజీవితం తిరిగి చిగర్చగలదు రేణుకా నీయొక్క పుద్గులలన్న చితికి, శిథిల మైపోయివున్న నాహృదయం తిరిగిద్రవించగలదు. ఒడిలోవున్న అబ్జిడ్ మాతృభావ లో నీముఖంలోకిలా చూస్తుందోచూడూ! చెప్పురేణుకా! చెప్పు బిడియపడడానికిది సమయంగాదు. రోపో నేడో మీతాతయ్య వచ్చేదూలంటే ఇంక ఆలోచించడానికి సావకాశముండదు.

‘అయ్యో! రేణుకా! నీకింత దయలేకపోయిందా! నామీద లేకపోయినందుకు నేనంతగా విచారించను. ఒడిలోని అదిక్కులేని పక్షివయి పొక్కుసారిచూడు. నువ్వు తాతయ్యతో వెళ్లిపోతే—కళ్ళుతెరవని యీ కూన నెవరు పెంచగలరు. రేణుకా! దిక్కులేని యీకూన నెవరిచేతుల్లో పెట్టను? నూరేళ్ళు బ్రతకవలసిన ఈప్రాణాన్ని ఎవరికి వప్పించనూ!’

రేణుకా! అరవిందను నువ్వెంతగా ప్రేమించేదానవూ? మీయిద్దర శరీరాలూ వేరయినా, ఆత్మలురెండూ ఒకటేగదా! అవిషయం లోకమందరూ ఎరుగరా? అరవిందపై వుండే నీవ త్రప్రేమ ఈపసిగుడ్డువెలుగురన్న ఈబిడ్డ నీప్రాణానికి ప్రాణమయిన అరవిందగర్భాన్ని చీల్చుకొనిపుట్టాడన్న విషయాన్ని మరచిపోకు. లేదా! అరవిందమీద నీవ ప్రేమలేకపోతే చెప్పనిన్ను నేనొక మాట్లాడించను. నాబిడ్డతో నేనేదో అయిపోతాను.

‘ఎంతమాటన్నావూ బావా! ఇప్పటికీ ఎప్పటికీ అరవింద నాప్రాణంలోనిప్రాణం—నాహృదయంలోని హృదయం—జీవములోని జీవం.’

‘అవిషయమును గుర్తించడంవల్లనే, నేనింతగానీకు చెబుతున్నాను. రేణుకా! నామాటవినవూ! సంతకదుఃఖదావానలంతో దగ్గమై పోతున్న నాహృదయానికి ఒకచల్లనిమాటతో ఉపశాంతిని చేకూర్చవూ.’

రేణుక తిరిగి జననీముఖంలో బిడ్డముఖంలోకి ఒకసారిచూసింది.

నువ్వీవనిని చేయడంవల్ల స్వర్గధామంలోని అరవింద హృదయానికి శాంతి—దేవతల కాష్టాదకరము రేణుకా! ఏది ఆచల్లనిమాట!

రేణుక—ఏమీమాట్లాడలేక పోయింది.

‘ఈబిడ్డనీది—ఈసంసారం నీది—’

అని మరణశయ్యపై నున్న అరవిందచెప్పినమాటలు రేణుక హృదయంలో నహస్రగంటానాదములై మోగాయి.

‘బావా! అవిషయంనాకు తెలుసును’ అని రేణుక అనలేక అంది.

‘నీకు తెలుసును రేణుకా! నీకు తెలియని విషయమేమిప్రపంచంలో యింకేదీలేదు. నువ్వునాహృదయతాపాన్ని గుర్తించగలవు-దిక్కలేని బిడ్డ యొక్క దుస్థితిని గమనించగలవు. ఇకకావలసింది. అదీ ఒక్కటే.’

‘హృదయపూర్వకమయిన నీఅంగీకారం!’

‘ఈదిక్కుమాలిన పక్షికి మాతృదేవతవు కావడానికి.’

‘బావా! అది మరణశయ్యపై నున్న అరవింద ఆజ్ఞకూడాను. ఆమె యొక్క ప్రాణవాయువు అనంతవాయువులో కలసిపోయేముందు ఆమె బిడ్డన నాబడిలో కూర్చుండబెట్టే’ రేణుకా! ఈబిడ్డనీది ఈసంసారంనీది. అన్న మాటలను నేనేజన్మములోనూ కూడా మరచిపోలేదు.

‘అబద్ధిమంతురాలు తన బిడ్డకు తన సంసారానికి అవసరమయిన యేర్పాటు చేసుకొనే వెళ్ళిపోయిందన్నమాట?’

‘స్వర్గధామంలోవున్న అక్కయ్య ఆజ్ఞకు నేనెమరూడలేను బావా కాని

‘ప్రాణసమానురాలయిన నీ హితురాలు గతిస్తే రేణుక ఆమె ధర్మను తనధర్మగా స్వీకరించి-స్వప్నసౌఖ్యాలనూ అనుభవిస్తూ-ది-అనిసంఘ-అడిపోసుకోదా బావా?’ ‘అయ్యో! ఈపాడుసంఘానికి నువ్వొకా లెక్కచేస్తావా ఒకరి దుఃఖాలనూ-ఒకరికష్టాలనూ గమనించకుండా పాపాణహృదయమై స్వార్థపరత్వంతో ప్రవర్తించే ఈగుడ్డిసంఘాన్ని నువ్వెందుకొక్కచేస్తావు దిక్కుమాలిన ఈబిడ్డక్షేమ-చూడు- స్వర్గస్థురాలయిన అరవింద యొక్క ఆత్మశాంతికై ఆప్రయత్నం వెయ్యిసంవత్సరములు తాపాలంచేతమోడువారిపోతున్న నాదుఃఖముయ కీవీతంలోకి ఒక్కసారి తొంగిచూడు!’

‘బావా! ఇకనీమాట కెదురులేదు స్వర్గధామ-లోవున్న అక్కయ్య ఆజ్ఞకు తిరుగులేదు. నానిండు హృదయంతోపాటు శరీరాన్ని అక్కయ్యపేరు మీదుగా, ఆమె ఆజ్ఞ ప్రకారం నీపాదాలకు అంకితం చేస్తున్నా నీనాడు.

‘రేణుకా! ఇప్పటికి నాహృదయతాపం తీరింది. అరవింద ఆత్మకుశాంతి

చేకూరింది. ఇదికష్టంలోని నుఖం. అని అంటూ బెనర్జి ఒకలోనిబిడ్డ సహితంగా రేణుకను హృదయానికి హత్తుకొన్నాడు. క్షణమాత్రకాలం ఆమూడు పాఠాలూ నిర్మల శాంతిని పొందాయి అరవింద కొడుకు సంతోషపాటుమొచ్చింది. తప్పటడుగు వేస్తున్నాడు. బెనర్జి, రేణుక లిద్దరూ ఆ సావను 'అరవిందం' అపిలుచున్నారు అరవిందాన్ని ఒడిలోనిపెట్టుకొని, స్వర్గభావంలోని అరవిందసాక్షిగా, భగవత్సాన్ని భాగ్యన్ని, 'మేమిద్దరమూ బార్యాభర్తలమై అరవిందఆజ్ఞను పాటిస్తాము.' అని చేతుకొన్న ప్రణామ వాక్యాన్ని అరవిందా, బెనర్జిలిద్దరూ నడుపుతున్నారవారి ఆశయానికి తయ్యగాని, చెల్లాయమ్మగాని ఎటువంటి అభ్యంతరాన్నీ చెప్పకపోగా గారి దాంపత్యాన్నీ కనులపండువుగా తిలకిస్తూ, సంఘముతో నిమిత్తమూఢులండా మనులుకొంటున్నార స్తుడియోలోని ఒకఉద్యానవనంలో అరవిందయొక్క మరణానికిగర్భ ఆమెయొక్క ఫోటోనుసరించి, పాలరాతితో ఒక శిలావిగ్రహం చెక్కబోయింది. ప్రతిఆదివారం పెట్టుకొన్న నియమ ప్రకారం రవిందయొక్క శిలాప్రతిమ దగ్గరకొచ్చారు గళ్ళచీరముస్తాయి కోసున్న కోణుకొని బిగియారకొగలించుకొని అరవింద ఒకప్పుడుముద్దాడింది. కాబట్టి ఆమెకు ప్రియమయిన ఆగళ్ళచీరనే రేణుక ప్రతి ఆదివారం ధరిస్తూవుండేది.

ఆదిపున్నమవెళ్ళిన ఆదివారం. రేణుక అరవిందకు ముదముగూర్చే గళ్ళచీరనుగట్టుకొని, అరవిందాన్ని చంకి బెట్టుకొని బెనర్జి స్తుడియోకిబయలుదేరి వెళ్ళింది, అరవిందయొక్క శిలావిగ్రహం కెమరుగారేణుక, బిడ్డను ఒకలో బెట్టుకొనికూర్చుంది. బెనర్జి ప్రక్కగాకూర్చున్నాడు ఇద్దరూ నిమిలిత నేత్రాలతో చేతులుముఖించి, అరవింద ఆత్మశాంతికి భగవంతుని ప్రార్థిస్తూండగా ఆచేరువలో ఒకకోయిల జంట శ్రావ్యంగా పాడింది.

అరవిందము కట్టెనుటనిలచి, చిరునవ్వులోలికించే ముద్దుముఖంతో ఆనందమును గ్రుమ్మరిస్తున్నట్లుగా ఆనందపులిద్దరూ తమహృదయ ప్రపంచాలలో చిత్రించుకొని, ఆనందపరవశులై నారు.

స మా ప్త ము.

